

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Έρευνα Χρηστών στη Βιβλιοθήκη Βιολογικού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

Πτυχιακή εργασία της φοιτήτριας Χρυσάνθη Μαργαρίτη

Θεσσαλονίκη 2013

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Έρευνα Χρηστών στη Βιβλιοθήκη Βιολογικού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

User survey in the library of Biology department at the Aristotle University of
Thessaloniki

Πτυχιακή εργασία της φοιτήτριας Χρυσάνθη Μαργαρίτη
Επόπτης: Γεώργιος Χριστοδούλου

Θεσσαλονίκη 2013

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας.

Αρχικά, τον επιβλέποντα καθηγητή Γεώργιο Χριστοδούλου για τη βοήθεια και τις υποδείξεις του, που συνέβαλαν καθοριστικά στην ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας.

Επίσης, την υπεύθυνη της βιβλιοθήκης του Βιολογικού, Ζωή Βενέτη για την πολύτιμη βοήθεια της και συμπαράσταση. Αλλά και τους χρήστες της βιβλιοθήκης για την υπομονή και την προθυμία τους να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια για την ολοκλήρωση της έρευνας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένεια μου και τους φίλους μου που με ενθάρρυναν στη συγγραφή αυτής της εργασίας αλλά και για τη στήριξη τους κατά τη διάρκεια της φοιτητικής μου ζωής.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	4
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	11
1.1 ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ.....	11
2. ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	17
2.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	17
2.2 ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	20
2.3 ΑΛΛΑΓΕΣ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ 22	
2.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ	25
3. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ	32
3.1 ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.....	32
3.2 Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.....	33
3.3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.....	34
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	36
4.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	36
4.2 ΔΕΙΓΜΑ.....	37
4.3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	37
5. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ/ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	41
6. ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	42
6.1 ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ	65
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	67
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	79
ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	79
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	91

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Υπηρεσίες Βιβλιοθήκης	50
Πίνακας 2: Χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών.....	51
Πίνακας 3: Θεματικές ενότητες	56
Πίνακας 4: Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών.....	57
Πίνακας 5: Τρόποι ενημέρωσης και προώθησης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης..	59
Πίνακας 6: Ικανοποίηση χρηστών από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης	62
Πίνακας 7: Ικανοποίηση χρηστών	63
Πίνακας 8 : Φύλο.....	79
Πίνακας 9: Ηλικία.....	80
Πίνακας 10: Ηλικία.....	81
Πίνακας 11: Τμήμα	81
Πίνακας 12: Άλλο τμήμα	82
Πίνακας 13: Ιδιότητα.....	82
Πίνακας 14: Έτος φοίτησης	83
Πίνακας 15: Συχνότητα επίσκεψης βιβλιοθήκης.....	83
Πίνακας 16: Λόγοι επίσκεψης βιβλιοθήκης.....	84
Πίνακας 17: Επάρκεια εξοπλισμού.....	84
Πίνακας 18: Έντυπο υλικό/Βιβλία.....	85
Πίνακας 19: Περιοδικά.....	85
Πίνακας 20: Πληροφοριακό υλικό.....	86
Πίνακας 21: Οπτικοακουστικό υλικό.....	86
Πίνακας 22: Εμπλούτιση συλλογής.....	87
Πίνακας 23: Είδος εμπλούτισης.....	87
Πίνακας 24: Ενδιαφέρον για σεμινάρια χρήσης.....	88
Πίνακας 25: Συχνότητα επίσκεψης.....	88
Πίνακας 26: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης στη βιβλιοθήκη ...	89
Πίνακας 27: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης	90

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Φύλο	42
Σχήμα 2: Ηλικία	43
Σχήμα 3: Τμήμα.....	44
Σχήμα 4: Άλλο τμήμα	45
Σχήμα 5: Ιδιότητα	46
Σχήμα 6: Έτος φοίτησης.....	47
Σχήμα 7: Συχνότητα επίσκεψης βιβλιοθήκης.....	48
Σχήμα 8: Λόγοι επίσκεψης βιβλιοθήκης	49
Σχήμα 9: Επάρκεια εξοπλισμού	52
Σχήμα 10: Έντυπο υλικό/Βιβλία	53
Σχήμα 11: Περιοδικά	53
Σχήμα 12: Πληροφοριακό υλικό	54
Σχήμα 13: Οπτικοακουστικό υλικό	54
Σχήμα 14: Εμπλούτιση συλλογής.....	55
Σχήμα 15: Ενδιαφέρον για σεμινάρια χρήσης	60
Σχήμα 16: Συχνότητα επίσκεψης.....	61
Σχήμα 17: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης στη βιβλιοθήκη.....	65
Σχήμα 18: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης.....	66

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τις τελευταίες δεκαετίες συντελούνται μεγάλες αλλαγές που μεταμορφώνουν την εκπαίδευση, τη διαδικασία της έρευνας και της επιστημονικής δημοσίευσης, επαναπροσδιορίζοντας το ρόλο των πανεπιστημίων στην κοινωνία της πληροφορίας και αναπτύσσοντας νέα ευέλικτα μοντέλα διδασκαλίας και μάθησης.

Στην Ελλάδα η προσαρμογή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη νέα πραγματικότητα είναι δύσκολη, καθώς επιβαρύνεται με επιπλέον προβλήματα, όπως απουσία καθαρών στόχων και στρατηγικών «οικονομικό και διοικητικό ανορθολογισμό» και απουσία μηχανισμών αξιολόγησης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου (Σοφούλης 2000).

Ο ρόλος των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων συνίσταται εκτός των άλλων στην παραγωγή και στη μετάδοση της γνώσης με την έρευνα και τη διδασκαλία. Καθώς επίσης και στην παροχή εφοδίων στους εκπαιδευόμενους με στόχο την άρτια κατάρτιση τους ως μελλοντικούς επαγγελματίες και επιστήμονες, και στη συμβολή της αντιμετώπισης των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.

Αρωγό αυτού του ρόλου αποτελούν οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ως δυναμικές τόσο της εκπαίδευσης όσο και της έρευνας.

Η γέννηση και η διαμόρφωση του ρόλου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στο νέο ελληνικό κράτος ταυτίζεται με τη γέννηση του πρώτου πανεπιστημίου (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) το 1837 και την εξέλιξη του πανεπιστημιακού θεσμού στις μέρες μας.

Η οργάνωση των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στα ΑΕΙ της χώρας μας ακολούθησε κυρίως τη μορφή παροχής βιβλιογραφικών υπηρεσιών μέσω της λειτουργίας μικρών μονάδων βιβλιοθηκών, γνωστών ως σπουδαστήρια.

Η τάση η οποία διαφαίνεται να επικρατεί πλέον και στο ελληνικό πανεπιστημιακό χώρο είναι η οργάνωση της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης ως αυτόνομης μονάδας υποστήριξης τόσο του εκπαιδευτικού όσο και του ερευνητικού έργου των ΑΕΙ. Στόχος της σύγχρονης Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι η διάδοση της γνώσης και η επικοινωνία με ότι καλείται πηγή της γνώσης. Προς αυτή την κατεύθυνση αυτές κινούνται, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην ανεξαρτητοποίηση του

χρήστη, σεβόμενες την ιδιαιτερότητα της οντότητάς του και λειτουργώντας προς όφελος των βιβλιογραφικών του αναγκών.

Η υποδομή, η οργάνωση και οι λειτουργίες της βιβλιοθήκης συνδράμουν στην ικανοποίηση του χρήστη ή αλλιώς του καταναλωτή της πληροφόρησης (Θ. Μανόλη – Ν. Χατζηορφανός, 2000).

Σκοπός λοιπόν, της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των θεμάτων στα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα οι χρήστες της βιβλιοθήκης του Βιολογικού τμήματος, αλλά και οι προτιμήσεις τους στις διάφορες λειτουργίες της.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αξιολόγηση των υπηρεσιών θεωρείται μια διαδικασία ζωτικής σημασίας και αποτελεί ένα απαραίτητο εργαλείο για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη μιας υπηρεσίας πληροφόρησης. Οι ραγδαίοι ρυθμοί της τεχνολογικής ανάπτυξης, η πληθώρα νέων δυνατοτήτων απόκτησης της πληροφορίας, οι νέες μέθοδοι, που άρχισαν πλέον συστηματικά να υιοθετούνται και από το χώρο των ελληνικών βιβλιοθηκών, αλλά και η ανάγκη μεταποίησης του τρόπου παροχής και των παραδοσιακών μεθόδων, αποτελούν το έναυσμα για τη μεθοδική αναζήτηση του τρόπου εφαρμογής και των τάσεων που δημιουργούνται από την απόλυτη ή μερική αποδοχή τους από τον τελικό χρήστη.

Βέβαια η αναζήτηση για νέα δεδομένα δεν είναι πρωτόγνωρη διαδικασία «Τι πραγματικά θέλουν οι χρήστες και τι μπορεί μια βιβλιοθήκη να κάνει γι αυτό;» ήταν και θα είναι το βασικό ερώτημα (Κορφιιάτη,2004).

Ωστόσο, ο τρόπος προσέγγισης του και η σωστή αξιοποίηση των δεδομένων, αποτελούν σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά ένα σοβαρό πρόβλημα.

Η συγκεκριμένη έρευνα έγινε στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας για το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης.

Σκοπός της είναι να δώσει μια γενική εικόνα της βιβλιοθήκης του Βιολογικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καταγράφοντας τις απόψεις των χρηστών της σχετικά με τις προτιμήσεις τους, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Όσον αφορά τη μεθοδολογία της εργασίας, αρχικά έχουμε τη συλλογή υλικού με βάση τη διαδικασία της έρευνας και πως αυτή διαμορφώθηκε. Επιλέχθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου ως η καταλληλότερη για την εκπόνηση της παρούσας έρευνας.

Κατά τη δημιουργία του ερωτηματολογίου λήφθηκαν υπόψη οι βασικές αρχές σχεδιασμού και επικοινωνίας προκειμένου να είναι πιο σαφή τα ζητούμενα στοιχεία και αξιόπιστα τα αποτελέσματα.

Στη συνέχεια, εντοπίστηκε η κατάλληλη βιβλιογραφία με σκοπό να προσφέρει τις απαραίτητες πληροφορίες και να βοηθήσει στην ολοκλήρωση της έρευνας αλλά και της εργασίας.

Επίσης, παρουσιάζεται η εξέλιξη των βιβλιοθηκών και κυρίως των ακαδημαϊκών, πώς είναι η κατάστασή τους αυτή τη στιγμή αλλά και μία μικρή αναφορά σε παλαιότερες έρευνες.

Μετά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων από τους εκατό (100) χρήστες της βιβλιοθήκης και την καταγραφή των αποτελεσμάτων, άρχισε η συγγραφή της εργασίας η οποία αποτελείται από τα εξής κεφάλαια:

Κεφάλαιο 1: Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Σε αυτό το κεφάλαιο έχουμε μία αναφορά σε παλαιότερες έρευνες που έχουν γίνει.

Κεφάλαιο 2: Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Ασχολούμαστε πιο ειδικά με τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, τι είναι, ποιος είναι ο στόχος τους, αλλαγές, προκλήσεις και βελτιώσεις που έχουν δεχτεί. Αλλά και με την εκπαίδευση χρηστών, τους στόχους της και τις μεθόδους που αυτή πραγματοποιείται.

Κεφάλαιο 3: Βιβλιοθήκη Βιολογικού

Παρουσίαση της βιβλιοθήκης, της λειτουργίας της και των υπηρεσιών της.

Κεφάλαιο 4: Μεθοδολογία

Περιγράφεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία και την ολοκλήρωση της έρευνας. Το δείγμα, οι φάσεις της έρευνας, πώς επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο ως μέθοδος συλλογής δεδομένων και γενικά παρουσίαση του ερωτηματολογίου και του πώς αυτό πρέπει να είναι.

Κεφάλαιο 5: Στατιστική ανάλυση / Επεξεργασία

Αναφέρεται συνοπτικά, πώς έγινε η καταγραφή και η ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Κεφάλαιο 6: Αναλυτικά αποτελέσματα έρευνας

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας με τη βοήθεια σχημάτων και πινάκων(οι περισσότεροι από τους οποίους βρίσκονται στο παράρτημα). Καθώς και συσχέτιση μερικών αποτελεσμάτων.

Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα και Προτάσεις

Αναφορά των σημαντικότερων συμπερασμάτων που προέκυψαν από την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Αλλά και μια σειρά προτάσεων με στόχο την επίλυση των σημαντικότερων προβλημάτων που προέκυψαν από την έρευνα.

Στο τέλος ακολουθεί η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα έρευνα (ξενόγλωσση και ελληνική). Καθώς και δύο παραρτήματα, το πρώτο με τους πίνακες των αποτελεσμάτων της έρευνας και το δεύτερο με το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε.

1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μία έντονη ανησυχία για μελέτη σχετικά με την μέτρηση απόδοσης των προσφερόμενων υπηρεσιών από τις βιβλιοθήκες. Όταν αναφερόμαστε στην λέξη «απόδοση», εννοούμε την ποιότητα που επιτυγχάνεται όταν ικανοποιούνται οι ανάγκες των χρηστών της, ώστε να είναι το κύριο μέλημα της βιβλιοθήκης και όχι κάτι το προαιρετικό.

Για να εκτιμήσουμε, από τη σκοπιά της επιδίωξης της ποιότητας, τη δυνατότητα της Βιβλιοθήκης να επιτύχει τους συνολικούς στόχους της και την αποστολή της πρέπει να κάνουμε ανάλυση των αναγκών και των προσδοκιών των πραγματικών ή των εν δυνάμει χρηστών της. Η αναγκαιότητα αυτή πηγάζει από τον κεντρικό ρόλο που έχουν οι χρήστες στη λειτουργία της Βιβλιοθήκης (Ζάχος, 1999).

Έρευνες που στοχεύουν να μετρήσουν ποιοτικά την επίδοση μιας βιβλιοθήκης σε σχέση με την επίτευξη των στόχων της ή την πληρότητα των υπηρεσιών που αυτή προσφέρει είναι σήμερα μια κοινή πρακτική στην διαχείριση των βιβλιοθηκών (Ζάχος, 1999). Επιδίωξη είναι η επίτευξη υψηλού βαθμού ποιότητας στη λειτουργία της βιβλιοθήκης και η έρευνα την οποία υλοποιήσαμε αναφέρεται στα παραπάνω, δηλαδή στην υλοποίηση των στόχων της βιβλιοθήκης του Βιολογικού τμήματος, κατά πόσο οι χρήστες της είναι ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες που αυτή προσφέρει και φυσικά κατά πόσο μπορεί να βελτιωθούν οι υπηρεσίες της για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Με την παρακάτω έρευνα (Παντούλη και Νιξαρλίδου, 2002) έγινε μια προσπάθεια να εξεταστεί αυτό που πρακτικά διαπιστώνει, ότι δηλαδή οι περισσότεροι φοιτητές που επισκέπτονται τις βιβλιοθήκες μας δυσκολεύονται να χειριστούν τον Η/Υ για αναζήτηση βιβλιογραφίας μέσω του HORIZON. Για τον λόγο αυτό η παρούσα μελέτη που πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 2002 σε δείγμα 291 πρωτοετών φοιτητών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στοχεύει να προσφέρει πληροφορίες αναφορικά με τα προσφερόμενα προγράμματα πληροφοριακής εκπαίδευσης στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και το είδος τους, να καταγράψει τις απόψεις των βιβλιοθηκονόμων για τη βελτίωση του επιπέδου της

πληροφοριακής εκπαίδευσης καθώς και να διερευνήσει αν διαθέτουν τις απαιτούμενες δεξιότητες να αντεπεξέλθουν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Τα συμπεράσματα που καταλήξαν με την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης έρευνας είναι ότι οι φοιτητές του δείγματος κρίνουν το επίπεδο των γνώσεων τους στους Η/Υ «χαμηλό». Επίσης φανερώνει ότι οι φοιτητές δεν επισκέπτονται το χώρο της βιβλιοθήκης και δεν κάνουν χρήση των υπηρεσιών που προσφέρει η βιβλιοθήκη του τμήματός τους.

Το ενδιαφέρον για μέτρηση της ικανοποίησης του χρήστη υπήρξε μεγάλο τα τελευταία 25 χρόνια. Στη Μεγάλη Βρετανία το SCONUL πρότεινε μια πενταπλή προσέγγιση της ικανοποίησης του χρήστη βασισμένη στην εργασία που έγινε στο Liverpool John Moors University (Ζάχος, 1999):

1. Γενική ικανοποίηση του χρήστη (υλικό που χρησιμοποίησε, ευκολία χρήσης και γενική εντύπωση για μια αποτελεσματική ή όχι λειτουργία της βιβλιοθήκης).
2. «Ποιότητα υπηρεσιών» με τα οποία μετρούνται οι απόψεις των χρηστών στο κατά πόσο οι υπηρεσίες ικανοποίησαν τις ανάγκες τους
3. Τύπος χρήσης που ο χρήστης έκανε στη βιβλιοθήκη.
4. Διαθεσιμότητα του υλικού.
5. Απόψεις των χρηστών για τις πληροφοριακές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

Οι τεχνικές για τη μέτρηση της ικανοποίησης του χρήστη μπορούν να ομαδοποιηθούν σε :

- Παράπονα και προτάσεις βελτίωσης
- Ανταπόκριση (feedback) με: help desks κ.α.
- Έρευνα χρηστών.

Οι έρευνες χρηστών επιδιώκουν να μετρήσουν τον βαθμό που η Βιβλιοθήκη επηρεάζεται από τις απαιτήσεις που οι χρήστες έχουν από την Βιβλιοθήκη και πώς ικανοποιεί τις ανάγκες των χρηστών της.

Μία άλλη έρευνα (Κορομπίλη και Κακούρη, 1999) εκπονήθηκε κατά την περίοδο από Νοέμβριο του 1997 έως Μάιο του 1998 και αφορούσε την βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης. Ο βασικός στόχος ήταν ο εκσυγχρονισμός της Κεντρικής βιβλιοθήκης του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, η δημιουργία

δηλαδή ενός περιβάλλοντος που θα ενθάρρυνε και θα στήριζε την έρευνα, θα βοηθούσε το εκπαιδευτικό προσωπικό στην ενημέρωση και στην προετοιμασία και παροχή του εκπαιδευτικού του έργου και θα παρείχε στους φοιτητές υλικό για τις εργασίες τους και πρόσβαση στη βιβλιογραφία του αντικειμένου σπουδών τους.

Η έρευνα, η οποία διεξήχθη από ομάδα αποτελούμενη από καθηγητές και συνεργάτες, αποτύπωσε την κατάσταση που επικρατούσε τότε, συντέλεσε στην έκφραση επιθυμιών όσον αφορά την ανάπτυξη της βιβλιοθήκης, παράλληλα όμως κατέδειξε ότι οι χρήστες δε γνωρίζουν το πλήρες φάσμα των δυνατοτήτων που μπορεί να προσφέρει μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη για έρευνα και πληροφόρηση. Επίσης η εμπιστοσύνη που εξέφρασαν στις ικανότητες του προσωπικού για στήριξη ή ανάληψη της ερευνητικής τους δραστηριότητας στη βιβλιοθήκη ήταν πολύ μικρή. Σημαντικά ευρήματα θεωρούνται οι κρίσεις προσωπικού και φοιτητών για το μέγεθος και την ποιότητα της συλλογής και για το ότι δεν καλύπτει τις ερευνητικές, διδακτικές και εκπαιδευτικές τους ανάγκες. Τα υψηλά ποσοστά προτίμησής τους στην έντυπη μορφή, σε συνδυασμό με το γεγονός πως η συλλογή πράγματι δεν ήταν πλούσια σε σύγχρονο υλικό, ενίσχυσε τη θέση των βιβλιοθηκάρων πως έπρεπε να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη της έντυπης συλλογής.

Σε γενικές γραμμές οι απαντήσεις του προς έρευνα πληθυσμού βοήθησαν στον εντοπισμό των υπηρεσιών που επιθυμούσαν να αναπτύξει η Βιβλιοθήκη. Επίσης, είναι γεγονός πως οι υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί από την εποχή διεξαγωγής της έρευνας μέχρι σήμερα, έχουν συντελέσει στην εμφάνιση χρηστών με περισσότερες απαιτήσεις για ενημέρωση και εκπαίδευση. Εξάλλου οι εξελίξεις που συντελούνται στο χώρο των ΤΕΙ θέτουν υψηλότερους στόχους για έρευνα, απαιτούν νέους κύκλους μαθημάτων προσαρμοσμένους στις σημερινές απαιτήσεις της αγοράς, τονίζουν την αναγκαιότητα για προγράμματα εξειδίκευσης, μεταπτυχιακές σπουδές, μαθήματα εξ' αποστάσεως, μαθήματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης.

Μια ακόμα έρευνα (Ζάχος, 1999) που εκπονήθηκε στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων κατά την περίοδο 25/05/99 έως 05/06/99 αποσκοπούσε να υπολογίσει :

1. Τον βαθμό διεύθυνσης της βιβλιοθήκης στον φοιτητικό πληθυσμό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, δηλαδή πόσο οικεία είναι η βιβλιοθήκη στους φοιτητές και σε ποιο βαθμό η βιβλιοθήκη αποτελεί τόπο επίσκεψης κατά την καθημερινή παραμονή τους στην Πανεπιστημιούπολη.

2. Το βαθμό χρήσης της βιβλιοθήκης από τους φοιτητές και τις κυριότερες πληροφοριακές ή άλλες ανάγκες που οι φοιτητές επιδιώκουν να καλύψουν επισκεπτόμενοι την βιβλιοθήκη.
3. Τις απόψεις των φοιτητών για τον ρόλο της βιβλιοθήκης.
4. Τις προσδοκίες τους από τη βιβλιοθήκη και το κατά πόσο αυτές οι προσδοκίες επηρεάζουν την χρήση της βιβλιοθήκης.

Επίσης μέσα από την παραπάνω έρευνα που πραγματοποιήθηκε, αποκωδικοποιήθηκε η συμπεριφορά των φοιτητών ως χρήστες μιας βιβλιοθήκης, και ερμηνεύτηκε με βάση και άλλα ερευνητικά δεδομένα και επισκιάστηκε η προσοχή στις τάσεις που εμφανίζονται μέσα στη διεθνή βιβλιογραφία για το θέμα της χειρισμού της πληροφορίας μέσω Η/Υ, σε επίπεδο ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι :

- Ο βαθμός διείσδυσης της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στον φοιτητικό πληθυσμό του είναι περιορισμένος.
- Οι φοιτητές χρησιμοποιούν σε μικρό βαθμό τις Βιβλιοθήκες. Τα ποσοστά χρήσης διαφέρουν από τμήμα σε τμήμα αλλά είναι σε χαμηλό επίπεδο.
- Η χρήση που κάνουν είναι σε παραδοσιακές υπηρεσίες.

Η εικόνα που έχουν για τις δυνατότητες των συλλογών και των Βιβλιοθηκών γενικότερα να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους λείπει αρκετά αρνητική.

Σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στην ελληνική βιβλιογραφία, στη διεθνή έχουν κατά καιρούς γραφτεί πολλές έρευνες (Παντούλη και Νιξαρηλίδου,2002) σχετικά με:

1. τις στάσεις των φοιτητών απέναντι στις νέες τεχνολογίες και τη χρήση τους στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες καθώς επίσης
2. την εκπαίδευση των χρηστών σε πανεπιστημιακό επίπεδο, με ενέργειες που οργανώνονται και διεξάγονται από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαφόρων χωρών.

Η Ethelene Whitmire (2001) δίνει αποτελέσματα της έρευνας, στην οποία εξέτασε 1.046 προπτυχιακούς φοιτητές από διάφορα πανεπιστήμια των Η.Π.Α κατά τη διάρκεια των τριετών σπουδών τους, για να διαπιστωθούν τυχόν αλλαγές – κατά το πέρασμά τους από τη μια χρονιά στην άλλη – στις στάσεις των φοιτητών αυτών απέναντι στις διάφορες υπηρεσίες που προσφέρει η βιβλιοθήκη τους, καθώς και στον τρόπο εκπαίδευσή τους στη χρήση της πληροφορίας (information library

instruction). Η Whitmire σχολιάζει τα μειονεκτήματα ερευνών με θέμα παρόμοιο με το δικό της, που έγιναν όμως μόνο σε ένα πανεπιστήμιο (Bancroft, 1998; Clougherty, 1998) και σε δείγμα φοιτητών ανεξάρτητα από το έτος σπουδών τους (Berger, 1994; Talbot, 1998). Γράφει ότι οι παραπάνω περιορισμοί έχουν ως συνέπεια να μην μπορούν να γενικευτούν τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών, επειδή υπάρχουν ιδιαιτερότητες στο κάθε πανεπιστημιακό ίδρυμα και στους φοιτητές ανάλογα με το έτος σπουδών τους. Παρόλα αυτά, η αρθρογράφος πιστεύει ότι είναι χρήσιμες και τέτοιου τύπου έρευνες, γιατί προσδιορίζουν τις δραστηριότητες των φοιτητών όταν χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη.

Όσον αφορά τη χρήση των βιβλιοθηκών από τους φοιτητές, τα αποτελέσματα των ερευνών δείχνουν ότι οι φοιτητές χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη ως κύριο χώρο μελέτης και όχι για ερευνητικούς σκοπούς, δεν ενδιαφέρονται για προγράμματα εκμάθησης βιβλιογραφικής αναζήτησης, οι πηγές μέσα από τις οποίες αναζητούν είναι κυρίως οι εφημερίδες, μπαίνουν στη βιβλιοθήκη να δανειστούν βιβλία και να φωτοτυπήσουν υλικό και συχνότερα χρησιμοποιούν κάποιον Η/Υ της αίθουσας «αίθουσας υπολογιστών», που τους παρέχει το αντίστοιχο τμήμα της βιβλιοθήκης για τη συγγραφή της εργασίας τους (Fister, 1992; Valentine, 1993). Αξιολογώντας τα αποτελέσματα της δικής της έρευνας, η Whitmire επισημαίνει ότι ανάλογα με το έτος σπουδών που βρίσκεται ο κάθε φοιτητής, διαφοροποιεί τις ανάγκες που έχει από τη βιβλιοθήκη, γενικά όμως προτιμά να κάνει την έρευνά του με τον παραδοσιακό τρόπο.

Μια ακόμα έρευνα (Παντούλη και Νιξαρλίδου, 2002) που έγινε στο Πανεπιστήμιο της Αυστραλίας (Central Queensland University), το οποίο ανέπτυξε ένα πλαίσιο εργασίας που βοηθά στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση προγραμμάτων, με θέμα τις δυνατότητες πρόσβασης στην πληροφορία. Στο συγκεκριμένο πανεπιστήμιο, το διδακτικό προσωπικό και οι βιβλιοθηκονόμοι συνεργάζονται στην προετοιμασία και οργάνωση των πληροφοριών σε ότι αφορά τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών. Το διδακτικό προσωπικό και οι βιβλιοθηκονόμοι μοιράζονται τις ευθύνες διδασκαλίας, ο διδάσκων παραδίδει την ύλη του μαθήματος και ο/η βιβλιοθηκονόμος παραδίδει το τμήμα του μαθήματος που αφορά στις δυνατότητες πρόσβασης στην πληροφορία. Η εξοικείωση με τις πηγές πληροφόρησης διεξάγεται παράλληλα με τη διδασκαλία της θεματικής ενότητας και οι φοιτητές μαθαίνουν να αναζητούν επιπλέον

πληροφορίες, που τους βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου κάθε θεματικής ενότητας. Το διδακτικό προσωπικό και ο/η βιβλιοθηκονόμος συζητούν τις ειδικές πληροφορίες και αποφασίζουν ποιες από αυτές είναι επιθυμητές να δοθούν στο πλαίσιο του μαθήματος (Orr, 2001).

Συνοψίζοντας όλες τις παραπάνω έρευνες, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι κατά καιρούς πολλές έρευνες διοργανώνονται με απώτερο σκοπό την καλύτερη και ορθότερη καταγραφή των αποτελεσμάτων τους, ώστε να μπορέσουν να επιλύσουν τα προβλήματα και τις δυσκολίες που οι χρήστες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών αντιμετωπίζουν καθημερινά.

2. ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

2.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Σύμφωνα με τη Wikipedia Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη είναι η βιβλιοθήκη που εξυπηρετεί τις ανάγκες ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης (πανεπιστήμιο, τεχνολογικό εκπαιδευτικό ίδρυμα ή κολλέγιο). Η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη εδρεύει συνήθως στους ίδιους χώρους του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος που εξυπηρετεί και ο βασικός στόχος της είναι η παροχή επιστημονικού υλικού (έντυπου ή/και ηλεκτρονικού) για την άριστη εξυπηρέτηση των πληροφοριακών αναγκών των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας (διοικητικού προσωπικού, διδακτικού προσωπικού, φοιτητές/σπουδαστές). Η συλλογή του υλικού μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης αναπτύσσεται, διαμορφώνεται και αξιολογείται με βάση το πρόγραμμα σπουδών του ιδρύματος στο οποίο ανήκει.

Με έναν άλλο ορισμό θα μπορούσαμε να ορίσουμε την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη σαν το πλέον ζωντανό κύτταρο στο σώμα του οργανισμού που καλείται πανεπιστημιακός χώρος. Αποτελεί τον πυρήνα της πνευματικής ζωής ενός πανεπιστημίου ή στην καλύτερη περίπτωση πανεπιστημιούπολης. Πιο συγκεκριμένα, είναι ένα πρακτορείο γνώσης, ένα πνευματικό θεματοφυλάκιο, όπου βρίσκουν ικανοποίηση οι ανάγκες για επιστημονική έρευνα και πνευματική τελειοποίηση. Αναφορικά προς τα άλλα είδη βιβλιοθηκών, κρατεί την κορυφαία θέση στην πυραμίδα των βιβλιοθηκών. Με βάση ότι το πανεπιστήμιο είναι μια κοινότητα με περισσότερες από τρεις κοινωνικές τάξεις ανθρώπων που άλλοι λίγο, άλλοι πολύ διάγουν μέρος της ζωής τους εκεί, και επιπλέον ορισμένοι "γεννούν" και πνευματικά παιδιά, του δίνουμε παραστατικά το σχήμα του δένδρου. Σ' αυτό το σχήμα η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (κεντρική και τμηματικές) έχει τη θέση της ρίζας του δένδρου με όλα τα παράρριζα της.

Η βιβλιοθήκη γεννήθηκε τότε, όταν η συσσώρευση πείρας είχε γίνει τόσο μεγάλη, ώστε άρχισε να υπερβαίνει τις ικανότητες της ανθρώπινης μνήμης και η διαφύλαξη αυτής της πείρας δεν μπορούσε πλέον να εξασφαλίζεται μέσω της προφορικής μετάδοσης (Βλάχου-Χαλκιοπούλου, 1999).

Στα πρώτα Ελληνικά πανεπιστήμια (12ος αιών.) δεν υπήρχαν βιβλιοθήκες. Η εκπαίδευση ήταν προνόμιο της άρχουσας τάξης και των πλούσιων οικογενειών με αποτέλεσμα τη δημιουργία ιδιωτικών βιβλιοθηκών. Αυτή την εποχή ακμάζει το εμπόριο των βιβλίων. Η πρώτη μορφή ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης δικαιολογείται με τη συλλογή βιβλίων επιστημονικού ενδιαφέροντος και προϋποθέτει την ύπαρξη επιστημονικών-ιδρυμάτων ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης.

Στον ελληνικό χώρο προδρομικές μορφές των σημερινών πανεπιστημίων μπορούν να θεωρηθούν τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Βυζαντίου. Εκτός από τις περίφημες σχολές της αρχαιότητας που επιβιώνουν στην Αθήνα, στην Αλεξάνδρεια και στην Αντιόχεια ως τον 6ον αι., στην Κωνσταντινούπολη ήδη από την εποχή του Μ. Κωνσταντίνου λειτουργούσε ανώτερη κρατική σχολή για την σπουδή της νομικής κυρίως και της φιλοσοφικής. Μετά την φραγκοκρατία ξέρουμε για τη φιλοσοφική σχολή που ίδρυσε ο Μιχαήλ ο Παλαιολόγος. Στην τουρκοκρατία, αν και η στάθμη της παιδείας πέφτει, ωστόσο μπορούμε να αναφερθούμε σε σχολές που παρείχαν διδασκαλία πανεπιστημιακού επιπέδου π.χ. η Μεγάλη του Γένους σχολή, οι σχολές των Ιωαννίνων, η Αθωνιάδα, το Φλαγγινιανό Γυμνάσιο της Βενετίας, η Ιόνιος Ακαδημία κ.α.

Το πρώτο με την σύγχρονη έννοια πανεπιστήμιο ήταν το 1827 το Οθώνιο στην Αθήνα που αργότερα μετονομάστηκε κατ' αρχήν Εθνικό και μετά Εθνικό Καποδιστριακό. Ακολουθεί το πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, το 1952, πολύ αργότερα το 1964 το πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων για να αριθμούν 9 τα πανεπιστήμια στις μέρες μας συμπεριλαμβανομένων της Θράκης, της Κρήτης, της Πάτρας, του Ιονίου, του πανεπιστημίου του Αιγαίου και της Θεσσαλίας.

Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ήκμασαν από την Βυζαντινή εποχή με έντονο τον ελληνικό χαρακτήρα. Η βιβλιοθήκη του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου μέχρι το 1453 π.Χ. είναι ένα από τα πρώτα δείγματα βιβλιοθήκης με βιβλία επιστημονικού ενδιαφέροντος (γύρω στις 100.000 βιβλία).

Οι μουσουλμάνοι μέχρι τον 8ο αι. π.Χ. διατήρησαν αξιόλογες βιβλιοθήκες επιστημονικού ενδιαφέροντος, κυρίως μαθηματικών, ιατρικής και με χαρακτηριστική την ελληνική φιλολογία.

Προχωρημένου του Μεσαίωνα η πνευματική ζωή είχε επίκεντρο το πανεπιστήμιο. Καθηγητές και φοιτητές συγκέντρωναν βιβλία που αποτελούσαν την βάση για πανεπιστημιακές συλλογές. Παραγωγοί βιβλίων και πωλητές αναπτύχθηκαν κοντά στα πανεπιστήμια (Παρίσι, Μπολόνια, Πάδουα) και έφεραν μια

αναστάτωση στην παραγωγή των χειρογράφων που μέχρι τότε ήταν στην δικαιοδοσία των θρησκευτικών ομάδων. Στο Παρίσι οι αρχές της πόλης στήριξαν με νόμο το εμπόριο των βιβλίων, ώστε να εξασφαλίζουν τον φοιτητικό κόσμο με αξιόπιστα κείμενα.

Μια άλλη σπουδαία βιβλιοθήκη κατά τον μεσαίωνα ήταν η βιβλιοθήκη του Βατικανού που αφού πέρασε από αρκετά στάδια με χαρακτήρα παπικής συλλογής κατέληξε ένα χρήσιμο κέντρο γνώσης για τους λόγιους της εποχής (15ο αι.).

Στις αρχές της διαφώτισης το πανεπιστήμιο δεν ήταν το κέντρο της νέας επιστημονικής κίνησης. Στην πορεία του 18ου αιώνα ωστόσο, οι επιστημονικές δραστηριότητες κινήθηκαν προς το πανεπιστήμιο και δημιούργησαν την ανάγκη των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Το πανεπιστήμιο της Γοττίνγκης ιδρυμένο το 1737 έγινε ένα μοντέλο για ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Αυτή την εποχή κυριαρχούν συλλογές με εγκυκλοπαίδειες καθώς και η ανάπτυξη φιλοσοφικών σχημάτων για καταλογογράφηση των βιβλιοθηκών.

Στην διάρκεια του 19ου αι. στην Αμερική γίνεται μια μεγάλη αλλαγή στα ακαδημαϊκά ινστιτούτα και στις βιβλιοθήκες τους. Η κυριαρχία της εκκλησίας ήταν ακόμη φανερή, αλλά το ενδιαφέρον για την εκπαίδευση αντανάκλούσε τις ανάγκες της νέας χώρας. Μέχρι το 1850 κρατικά πανεπιστήμια ιδρύθηκαν και άλλα επιδοτημένα με την πράξη του Morrill του 1862 που είχαν κύριο γνωστικό ενδιαφέρον κυρίως στα αγροτικά και τεχνικά θέματα και κατά δεύτερο λόγο στις κοινωνικές και φυσικές επιστήμες. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες έτειναν να συναντήσουν τις κοινωνικές ανάγκες. Στα πρώτα χρόνια του 19ου αι. οι συλλογές ήταν μικρές (του Harvard κατά το 1827 αριθμούσε 25.000 τόμους), η πρόσβαση στο υλικό περιορισμένη, η οικονομική υποστήριξη ανεπαρκής και ο αριθμός του προσωπικού περιορισμένος. Η οργάνωση των βιβλιοθηκών ήταν πτωχή εξαιτίας της έλλειψης εκπαιδευμένου προσωπικού. Οι βιβλιοθήκες ήταν συχνά τοποθετημένες σε δωμάτια ή σε πτέρυγες από κτίρια και λειτουργούσαν συγχρόνως με άλλες υπηρεσίες. Οι υπεύθυνοι των βιβλιοθηκών ήταν υποβαθμισμένοι και περιφρονημένοι. Οι φοιτητές παραπονιόντουσαν για κακή συμπεριφορά του προσωπικού, ανεπαρκές ωράριο λειτουργίας της βιβλιοθήκης και αδυναμία πρόσβασης στο βιβλιακό υλικό. Δηλαδή ώρα μηδέν για τις βιβλιοθήκες στο εξωτερικό στις αρχές του 19ου αιώνα, όμως μία ώρα που μόλις στα τέλη του 20ου αι. κατορθώσαμε και την ξεπεράσαμε στην Ελλάδα, αλλά που έχουμε να τρέξουμε αρκετά για να φτάσουμε την τέλεια 10η ή 12η ώρα μια φωτεινής μέρας.

Παράλληλα προς την κεντρική βιβλιοθήκη του Harvard, κολεγιακές συλλογές άρχισαν να αναπτύσσονται για να καλύψουν τις ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας τμηματικά. Αυτές όμως άρχισαν να ατονούν μέχρι το τέλος του αιώνα (19ου) μιας και η κεντρική βιβλιοθήκη βελτίωσε τις συνθήκες και τις υπηρεσίες της και κάλυψε από μόνη της τις κοινοτικές ανάγκες.

Καθώς η ζήτηση για καλύτερες ακαδημαϊκές συλλογές αυξήθηκε, οι Αμερικάνοι άρχισαν να αγοράζουν βιβλία και όλες οι βιβλιοθήκες στην Ευρώπη άρχισαν να αυξάνουν το μέγεθος των συλλογών τους. Παρ' όλα αυτά όμως μέχρι το 1910 μόνο εννιά πανεπιστήμια είχαν βιβλιοθήκες με περισσότερα από 200.000 τόμους. Βελτιωμένη καταλογογράφηση και ευρετηρίαση επιτεύχθηκαν με το πέρασμα του αιώνα με την βοήθεια της εργασίας των Charles Ammi Cutter, Melvil Dewey and William F. Poole και με την παρέμβαση και υποστήριξη της American Library Association που ιδρύθηκε το 1877.

Κατά τον 20ο αι. αρκετές Αμερικανικές βιβλιοθήκες κατόρθωσαν να ανεβάσουν το κύρος τους και σαν ερευνητικά κέντρα, βοηθημένα από την βελτιωμένη ευρετηρίαση, βελτιωμένες μονάδες abstracting και ανάπτυξη του προσωπικού τους.

Σήμερα οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες των ανεπτυγμένων χωρών παρουσιάζουν έναν καλά συντονισμένο οργανισμό που λειτουργεί σε επιστημονική βάση των προτύπων βιβλιοθηκών και συμβάλλουν στην υπόθεση της ανάπτυξης της επιστήμης. Αναφορικά με την εκπαίδευση η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη θα δώσει οντότητα στον καθηγητή, ανεξαρτητοποίηση στη μαθησιακή έφεση του φοιτητή, ώστε ο τελευταίος να μην είναι αναγκαστικά εξαρτημένος από τον καθηγητή, αλλά μόνο από τη γνώση που θα του παρέχεται από την βιβλιοθήκη μέσω του βιβλιοθηκάρου. (Βλάχου-Χαλκιοπούλου, 1999)

2.2 ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Η αποστολή της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι η έκφραση και εξωτερίκευση του γενικού έργου που πρόκειται να επιτελεσθεί από την βιβλιοθήκη. Σε βιβλιοθήκες σωστά οργανωμένες, η αποστολή της βιβλιοθήκης είναι επίσημα ανακοινωμένη σε ετήσια reports ή ακόμη αναρτημένη σε κοινή θέα προς ενημέρωση της κοινότητας. Η

ύπαρξη γραπτής αποστολής της βιβλιοθήκης είναι η θεωρητική απόδειξη της ύπαρξης του οργανισμού. Η αποστολή προϋποθέτει πομπό και δέκτη. Πομπός είναι η βιβλιοθήκη και δέκτης συνήθως η κοινότητα του πανεπιστημίου. Με τον όρο κοινότητα εννοείται κυρίως το διδακτικό προσωπικό του πανεπιστημίου, ο φοιτητόκοσμος αλλά και το υπαλληλικό προσωπικό κάθε βαθμίδας. Βέβαια στην δεδομένη στιγμή στην κοινότητα ανήκουν και όλοι οι ερευνητές που προσπαθούν να εξυπηρετήσουν τα επιστημονικά τους ενδιαφέροντα. Και ακριβώς αυτό το σημείο πρέπει να διευκρινίζεται από την γραπτή πρόταση της αποστολής της βιβλιοθήκης. Μια βιβλιοθήκη έχει τη δυνατότητα να επιφέρει αλλαγές στην αποστολή της, τις οποίες υποχρεώνεται να τις ανακοινώνει στην πανεπιστημιακή κοινότητα π.χ. επέκταση της προσφοράς των υπηρεσιών της και σε άλλους χρήστες εκτός κοινότητας, όπως είναι μαθητές 2βάθμιας εκπαίδευσης που αναλαμβάνουν πληροφοριακές εργασίες.

Η σύνταξη της αποστολής της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης θέτει τις βάσεις για καθορισμό στόχων επιμέρους σκοπών και δραστηριοτήτων. Η ευρύτητά της και τα θέματα που θα καλύπτει εξαρτώνται από το μέγεθος της συλλογής της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης και τις υποδιαιρέσεις του πανεπιστημίου σε τμήματα και τομείς.

Γενικά θα ορίζαμε σαν αποστολή μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης την υπέρτατη σκέψη για την επιλογή, απόκτηση και διατήρηση βιβλιακού υλικού και τη διάδοση των αξιών που προκύπτουν από το υλικό στην πανεπιστημιακή κοινότητα προς ανάδειξη της επιστημονικής έρευνας.

Καταλήγοντας για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και οφείλοντας κατά τον Καζαντζάκη να ακολουθούμε τη φωνή της εποχής που δίνει μηνύματα: "Αυτοματοποιημένη ροή της πληροφορίας, γρήγορος έλεγχος, άμεσο αποτέλεσμα", μπορούμε να μιλήσουμε για μια 5η εξουσία, την πληροφόρηση μέσω υπολογιστών "που τρέχουν" με στόχο γρήγορο έλεγχο και άμεσο αποτέλεσμα. Δύο μηνύματα που η φωνή της εποχής "τα τρέχει" με κάθε μέσο μέχρι και με τερματικά χειρός. Όταν όμως αυτά τα μέσα δεν είναι προσιτά στις χείρες, εκεί που δεν "τρέχουν" οι υπολογιστές, "τρέχει" ο νους μας εντελώς πρακτικά, με τεχνική το "λάσο". Μια πρακτική τεχνική στατιστικής που με σύμβολα αριθμούς σε κύκλους αποδίδει τιμές για γρήγορο έλεγχο και άμεσο αποτέλεσμα... γιατί πάντα το αποτέλεσμα μετράει. Οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες συνεπώς, εάν προσαρμόσουν την πολιτική τους στη φωνή της εποχής και φυσικά, όπως ο όρος πολιτική έχει οριστεί από τον Αριστοτέλη,

σαφώς θα άγουν τη γνώση και θα φέρουν φραγμό στην αγνωσία. (Βλάχου-Χαλκιοπούλου, 1999)

2.3 ΑΛΛΑΓΕΣ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η πρώτη και βασική λειτουργία μιας βιβλιοθήκης είναι η συλλογή και στη συνέχεια ο συνεχής εμπλουτισμός του υλικού της. Η επιτυχημένη συγκρότηση της συλλογής αυτής βασίζεται στη σωστή επιλογή αυτού του υλικού. Βοηθήματα για την επιλογή του υλικού μιας βιβλιοθήκης αποτελούν οι βιβλιογραφίες, οι βιβλιοκατάλογοι των εκδοτικών οίκων, διάφορα βιβλιογραφικά δελτία και βιβλιοκρισίες καθώς και συνεχείς επαφές με βιβλιοπωλεία και άλλες βιβλιοθήκες. Φυσικά, αντίστοιχα βοηθήματα υπάρχουν και για τα άλλα υλικά που συγκροτούν τη συλλογή μιας βιβλιοθήκης, έντυπα και μη. Τέλος, σημαντικό ρόλο στην επιλογή και τελικά στην αγορά του υλικού παίζει φυσικά η οικονομική επιφάνεια κάθε βιβλιοθήκης, ανάλογα με την οποία προγραμματίζονται οι αγορές της καθώς και το έμπυχο δυναμικό που επανδρώνει μια βιβλιοθήκη (Βιβλιοθήκες, 2000).

A) ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχουν επέλθει ριζικές αλλαγές στο επάγγελμα της Βιβλιοθηκονομίας, αλλά και της Πληροφόρησης ως προς τα μέσα που χρησιμοποιεί και τις υπηρεσίες που παρέχει. Το έργο το οποίο αναλάμβαναν οι βιβλιοθήκες στο πλαίσιο του φυσικού τους χώρου διαφέρει από εκείνο το οποίο απαιτείται σήμερα για τη διαχείριση των ψηφιακών πληροφοριών.

Η βιβλιοθηκονομική εκπαίδευση θα πρέπει να λάβει υπόψη της τις νέες γνωστικές, κοινωνικές και διαμορφωμένες διαδικασίες και να υιοθετήσει μια νέα οπτική η οποία θα εντάσσει χρήστες, τεχνολογία και επαγγελματίες της πληροφόρησης στο πλαίσιο ενός κοινωνικά δομημένου, σύνθετου περιβάλλοντος.

Στο επάγγελμα της πληροφόρησης διαμορφώνεται ένας κυρίαρχος λόγος ο οποίος επιβάλλει τον επανακαθορισμό των δεξιοτήτων του βιβλιοθηκονόμου. Η απόκτηση ειδικών δεξιοτήτων η οποία επιτυγχάνεται με την εκπαίδευση, την

προσωπική προσπάθεια και τις ευκαιρίες στον εργασιακό χώρο, θα δώσει τη δυνατότητα στους επαγγελματίες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του συνεχώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος της πληροφόρησης (Μονιάρου, Χατζημαρή και Τσάφου, 2005).

Οι λόγοι που έχουν διαφοροποιήσει τη μορφή του επαγγέλματος της πληροφόρησης και απαιτούν άμεση ανταπόκριση από τους φορείς Βιβλιοθηκονομικής εκπαίδευσης είναι:

- *Κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις*

Οι κοινωνικές μεταβολές αλλάζουν τους τρόπους επικοινωνίας και, ως εκ τούτου, διαφοροποιούν τη μορφή και τη δομή των κοινωνιών και των οργανισμών.

- *Παγκοσμιοποίηση*

Η τεχνολογία και οι δυνάμεις της αγοράς δημιουργούν ένα νέο πλαίσιο χρήσης της πληροφορίας. Ο τρόπος οργάνωσης των επιχειρήσεων, η σχέση μεταξύ αποτελεσματικής διαχείρισης της γνώσης και επιτυχίας ή αποτυχίας της επιχείρησης, οι αξίες του οργανισμού, η ανάγκη για ταχύτητα προσαρμογής στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες, η αναγνώριση της πληροφορίας ως αγαθού, η γενικότερη ρευστότητα του περιβάλλοντος, επαναπροσδιορίζουν το πεδίο στον τομέα της πληροφόρησης.

- *Αυξανόμενη χρήση της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*

Η σύζευξη της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών μεταβάλλει τους τρόπους δημιουργίας, αποθήκευσης και επικοινωνίας της πληροφορίας και επανακαθορίζει τους κανόνες πρόσβασης στις πληροφορίες όσον αφορά τον χρόνο, τον τόπο και την ταχύτητα διάδρασης.

- *Χρήση του διαδικτύου*

Η χρήση του διαδικτύου έχει διαφοροποιήσει τους ρόλους και τη φιλοσοφία βιβλιοθηκών και βιβλιοθηκονόμων. Ο όγκος των διαθέσιμων στο διαδίκτυο πληροφοριών, έχει σαν αποτέλεσμα τη μετάβαση από την κοινωνία κτήσης πληροφοριών σε κοινωνία - δίκτυο διανεμημένων πληροφοριών. Το περιβάλλον που δημιουργεί το διαδίκτυο, η παγκοσμιοποίηση της πληροφορίας, διαμορφώνουν τα νέα δεδομένα στον χώρο της πληροφόρησης και οδηγούν στη δημιουργία υπηρεσιών πληροφόρησης που δεν περιορίζονται από φυσικά και γεωγραφικά όρια. Το επάγγελμα προσανατολίζεται σ' ένα νέο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η γνώση, η σκέψη και η τεχνολογία (Billings, 1992 ; Steele, 2004).

B) ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Τον Δεκέμβριο του 1997, σε ένα σεμινάριο που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο «Από την ποσότητα στην ποιότητα», αναφέρθηκε η ανάγκη συλλογής στατιστικών στοιχείων, ώστε να γίνουν πιο ορατά τα αποτελέσματα και οι υπηρεσίες που προσφέρουν οι βιβλιοθήκες. Όλο όσοι συμμετείχαν στο σεμινάριο αυτό, συμφώνησαν πως οι παραδοσιακοί δείκτες, δείχνουν το μέγεθος των βιβλιοθηκών και όχι την αποτελεσματικότητά τους.

Μερικούς μήνες αργότερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε πρόταση ψηφίσματος σχετικά με τον ρόλο των Βιβλιοθηκών στη σύγχρονη κοινωνία στις 25 Ιουνίου 1998, διαπιστώνει ότι οι δραστηριότητες στον τομέα της έρευνας και οι σπουδές είναι αδύνατες χωρίς τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι επιστημονικές βιβλιοθήκες και ότι η βελτίωση της ποιότητας των εν λόγω υπηρεσιών συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων.

Απ' ότι φαίνεται, για να μπορέσουμε να ασχοληθούμε με το θέμα της ποιότητας της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της, καθώς και με τη διαρκή βελτίωση τους, το ζητούμενο πλέον δεν είναι μόνο η συλλογή των παραδοσιακών στατιστικών στοιχείων. Είναι και η συλλογή πληροφοριών που η συγκέντρωσή τους είναι πολύ πιο απαιτητική. Όπως, για παράδειγμα χρειαζόμαστε στοιχεία που να αναφέρονται στις απαιτήσεις και στις απόψεις των χρηστών για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης ή και ακόμα και στοιχεία που να αναφέρονται στους λόγους για τους οποίους κάποιοι εν δυνάμει χρήστες δεν χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Απαιτούνται πληροφορίες τέτοιες που να μας περιγράφουν την υφιστάμενη κατάσταση και να μας δίνει τη δυνατότητα να εργαστούμε προς ένα μοντέλο διοίκησης και οργάνωσης με στόχο την αποτελεσματική βελτίωση της ποιότητας.

Για τους λόγους αυτούς στη Μεγάλη Βρετανία, έχει επισημανθεί η ανάγκη για υιοθέτηση διαφόρων μετρήσεων, που είναι αναγκαίες για την επεξεργασία σχεδίων που στοχεύουν στην ποιότητα. Οι μετρήσεις αναφέρονται σε στοιχεία που αφορούν:

1. τα κοινωνικά-οικονομικά χαρακτηριστικά
2. την ανάπτυξη της βιβλιοθήκης
3. τη χρήση της βιβλιοθήκης
4. την ικανότητα ανταπόκρισης της βιβλιοθήκης στις ζητήσεις των χρηστών

5. και τις πηγές που βρίσκονται στη διάθεση της βιβλιοθήκης

Ο σκοπός τους είναι η δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ των βιβλιοθηκών, ώστε να υπάρχει μια βάση πάνω στην οποία μπορούν να χτιστούν και να προσδιοριστούν με υπευθυνότητα και ρεαλισμό οι στόχοι της βιβλιοθήκης (Νικητάκης και Σίττας, 2006).

2.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ

Όλοι οι άνθρωποι στη καθημερινή τους ζωή και εργασία και πολύ περισσότερο οι φοιτητές και οι ερευνητές, έχουν την ανάγκη εντοπισμού κάποιων πληροφοριών.

Χρησιμοποιώντας κάποιος τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες των βιβλιοθηκών, μπορεί πολύ εύκολα και γρήγορα να έχει πρόσβαση σε πολλές και σημαντικές για αυτόν πληροφορίες, αρκεί να γνωρίζει πώς να χειριστεί σωστά τις ηλεκτρονικές πηγές. Για να γίνει αυτό, πρέπει οι χρήστες να τύχουν μιας βασικής εκπαίδευσης και θα πρέπει να έχουν (τουλάχιστον αρχικά) την υποστήριξη από κάποιον βιβλιοθηκονόμο. Οι χρήστες δε θα πρέπει να υποτιμούν τις ικανότητες που χρειάζεται κάποιος για να χρησιμοποιήσει τις πηγές αυτές.

“Οι δεξιότητες που απαιτούνται για να χρησιμοποιήσεις με τον μέγιστο δυνατό αποτελεσματικό τρόπο τις ηλεκτρονικές πηγές, είναι πολύ περισσότερες από αυτές που απαιτούνται για τις έντυπες πηγές. Αυτές οι δεξιότητες περιλαμβάνουν γνώση της δομής της βάσης δεδομένων και των οδηγιών που πρέπει να δοθούν στον Η/Υ από τον ερευνητή, όπως και κατανόηση των τρόπων που οι οδηγίες αυτές συνδέονται μεταξύ τους” (Ray, 1998).

Πολλές φορές οι χρήστες δε γνωρίζουν τι ακριβώς μια ηλεκτρονική πηγή μπορεί να τους προσφέρει, πώς μπορεί να τους βοηθήσει στην έρευνά τους ή δε γνωρίζουν με ποιο τρόπο μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτή την πηγή και πώς να την χρησιμοποιήσουν.

“Παρόλο που εμείς ως βιβλιοθηκονόμοι μπορούμε να κατανοήσουμε γιατί η εκπαίδευση χρηστών είναι απαραίτητη, δυσκολευόμαστε πολλές φορές να πείσουμε για αυτό τους άλλους. Πρώτα, πρέπει να αλλάξουμε τη λανθασμένη άποψη που έχουν πολλοί χρήστες ότι, ή γνώση κάποιου να χρησιμοποιεί ένα Η/Υ, είναι αρκετή για να βρει μια πληροφορία σε μια ηλεκτρονική βάση. Οι δεξιότητες στη χρήση Η/Υ,

είναι μόνο μια από τις πολλές δεξιότητες που χρειάζεται κάποιος για να βρει και να ανακτήσει μια πληροφορία. Μετά, πρέπει να τονίσουμε την σημαντικότητα της αξιολόγησης των ανακτημένων πληροφοριών, και όχι μόνο τον τρόπο χρήσης των ευρετηρίων, των online καταλόγων, ή των άλλων βάσεων δεδομένων” (Young, 1999).

Οι βιβλιοθήκες, στην προσπάθειά τους να συμβαδίσουν με τη νέα τεχνολογία και προκειμένου να βοηθήσουν τους χρήστες τους να έχουν πρόσβαση στις περισσότερες δυνατές πληροφορίες, παρέχουν νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες οι οποίες γίνονται ολοένα και πιο πολύπλοκες. Είναι ευθύνη της κάθε βιβλιοθήκης να ενημερώσει τους χρήστες της για το ποιες ηλεκτρονικές πηγές διαθέτει και να τους δώσει τις βασικές οδηγίες για το πώς θα τις χρησιμοποιήσουν. Οι ερευνητές που δε γνωρίζουν τη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών, έχουν σοβαρό μειονέκτημα έναντι των υπολοίπων. Η εκπαίδευση στη σωστή χρήση των ηλεκτρονικών πηγών και η ικανότητα της αποτελεσματικής αναζήτησης έχει γίνει αναγκαία στην κοινωνία της πληροφόρησης που ζούμε.

Οι βιβλιοθήκες έχουν πολύ σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην εκπαίδευση των πολιτών για τη σωστή ανάκτηση και αξιοποίηση των πληροφοριών (Ανδρέου, 2005).

“Διδάσκοντας τους χρήστες πώς να χρησιμοποιούν σωστά τις ηλεκτρονικές πηγές της βιβλιοθήκης, τους βοηθούμε σημαντικά σε όλες τις έρευνες που θα κάνουν γενικότερα στη ζωή τους” (LaGuardia, 1996).

1. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κάθε βιβλιοθήκη πρέπει να είναι υπεύθυνη για την εκπαίδευση των χρηστών της. Στόχοι της βιβλιοθήκης κατά την εκπαίδευση πρέπει να είναι:

- i. Να ενημερώσει τους χρήστες της για την ύπαρξη των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχει. Το πρώτο βήμα κατά την εκπαίδευση, θα πρέπει να είναι η γνωστοποίηση προς τους χρήστες για το ποιες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης διαθέτει η βιβλιοθήκη, ποιοι δικαιούνται να έχουν πρόσβαση σε αυτές, από ποιο χώρο μπορεί να γίνει αυτό και με ποιο τρόπο.
- ii. Να εξηγήσει στους χρήστες τι θα πρέπει να προσδοκούν από την κάθε βάση δεδομένων και με ποιο τρόπο αυτή θα μπορέσει αυτή να τους βοηθήσει. Είναι

πολύ σημαντικό οι χρήστες να επιλέγουν την καταλληλότερη πηγή κάθε φορά, ανάλογα με τις πληροφορίες που θέλουν να ανακτήσουν. “Οι χρήστες που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για έρευνα συνήθως πηγαίνουν κατευθείαν στις μεγαλύτερες (και γνωστότερες) μηχανές αναζήτησης. Αυτό είναι πολύ κακό διότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα διάφορα εργαλεία έρευνας τόσο στην πληρότητα όσο και στην ποιότητα των πληροφοριών που δίνουν” (Kuntz, 2001). “Οι χρήστες του διαδικτύου μπορούν να ανακτήσουν πληθώρα πληροφοριών και στατιστικών, αλλά αρκετές από αυτές τις πληροφορίες, θα μπορούσαν πολύ συχνά να τις βρουν με λιγότερη προσπάθεια και κόπο από άλλες πηγές στη βιβλιοθήκη” (Caragata, 1994).

- iii. Να δώσει στους χρήστες τα απαραίτητα εφόδια έτσι ούτως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις βάσεις αυτές αποτελεσματικά. Δεν είναι αρκετό να δείξει κάποιος στον χρήστη πώς να ενεργοποιεί τον Η/Υ και πώς να έχει πρόσβαση στη βάση δεδομένων. Θα πρέπει να τον διδάξει τις διάφορες τεχνικές και στρατηγικές αναζήτησης που θα τον βοηθήσουν να ανακτήσει τις επιδιωκόμενες πληροφορίες. Αποτελεσματική χρήση των ηλεκτρονικών πηγών μπορούμε να πούμε ότι έγινε όταν ο χρήστης καταφέρει να βρει αυτό που πραγματικά ψάχνει, σύντομα, με τη λιγότερη δυνατή προσπάθεια και όταν καταφέρει να το ανακτήσει στη μορφή που αυτός επιθυμεί.
- iv. Να εκπαιδεύσει τους χρήστες με τέτοιο τρόπο ώστε να έχουν την ικανότητα να κατανοήσουν και να αξιολογήσουν τις πληροφορίες που κατάφεραν να ανακτήσουν. Είναι πολύ σημαντικό για κάποιο χρήστη να μπορεί να ξεχωρίσει ανάμεσα στην πληθώρα πληροφοριών που, ίσως, κατάφερε να εντοπίσει, τι είναι πραγματικά χρήσιμο για αυτόν. Οι ερευνητές συχνά πρέπει να προσπεράσουν πολλά «πληροφοριακά σκουπίδια» μέχρι να καταφέρουν να εντοπίσουν τις πληροφορίες που πραγματικά χρειάζονται (Ανδρέου, 2005).

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Οι περισσότερες βιβλιοθήκες διοργανώνουν εκπαιδευτικά προγράμματα για τους χρήστες τους. Τα προγράμματα αυτά αρχίζουν συνήθως με γενικές ξεναγήσεις

στο χώρο των βιβλιοθηκών όπου οι χρήστες μπορούν να πάρουν μια ολοκληρωμένη ιδέα για τη βιβλιοθήκη και τις υπηρεσίες που αυτή προσφέρει.

Πιο εξειδικευμένα μαθήματα γίνονται συνήθως για να δείξουν στους χρήστες την χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης.

Οι κυριότερες μέθοδοι εκπαίδευσης που ακολουθούν οι βιβλιοθήκες είναι οι πιο κάτω:

- *Έντυποι οδηγοί.* Αυτή είναι μια πολύ συνηθισμένη μέθοδος εκπαίδευσης ανάμεσα στις βιβλιοθήκες. Οι βιβλιοθήκες που έχουν πολύ μεγάλο αριθμό χρηστών είναι πολύ δύσκολο να περάσουν από εκπαίδευση μπροστά σε Η/Υ όλους τους χρήστες. Με τον έντυπο οδηγό η βιβλιοθήκη μπορεί να πληροφορήσει μαζικά όλους τους χρήστες για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρει. Συνήθως οι βιβλιοθήκες δίνουν αυτούς τους οδηγούς κατά την εγγραφή των μελών στις βιβλιοθήκες και σε αυτούς περιλαμβάνονται πληροφορίες για τις ηλεκτρονικές πηγές που προσφέρει η βιβλιοθήκη καθώς και οδηγίες για τη χρήση τους. Οι οδηγοί σε έντυπη μορφή μπορούν εύκολα να ενημερώνονται συμπεριλαμβάνοντας τυχών νέες υπηρεσίες και συνήθως είναι διαθέσιμοι σε ευδιάκριτους χώρους μέσα στη βιβλιοθήκη. Οι βιβλιοθήκες θα πρέπει μέσα από τους έντυπους οδηγούς τους να γνωστοποιούν και να προωθούν τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που διαθέτουν, ειδικά τις λιγότερο δημοφιλείς. Αν ο έντυπος οδηγός είναι προσεγμένος και καλόγουστος, τόσο στην εμφάνιση όσο και στο περιεχόμενό του, τότε θα αποτελεί πραγματική διαφήμιση για τη βιβλιοθήκη και τις υπηρεσίες της.
- *Προσωπική εκπαίδευση (one-to-one instruction).* Αυτή η μέθοδος είναι γνωστή στους περισσότερους βιβλιοθηκονόμους και σε πολλούς χρήστες. Τις περισσότερες φορές υπάρχει κάποιος διαθέσιμος βιβλιοθηκονόμος έτοιμος να δώσει βοήθεια και καθοδήγηση σε όποιον χρήστη τη ζητήσει. Αυτός είναι ίσως ο καλύτερος τρόπος για να δείξει ο βιβλιοθηκονόμος στον χρήστη τη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης, αφού υπάρχει αμεσότητα και γίνεται τη στιγμή που ο χρήστης πραγματικά ενδιαφέρεται να μάθει. Όμως αυτή η μέθοδος απαιτεί πάρα πολύ χρόνο εκ μέρους του βιβλιοθηκονόμου – εκπαιδευτή και είναι αδύνατο αυτό να γίνει με όλους τους χρήστες. Είναι πολύ καλή μέθοδος όταν εφαρμόζεται σε ειδικές περιπτώσεις και είναι πολύ

αποτελεσματική στο να λύνει συγκεκριμένα προβλήματα και στο να δίνει εξειδικευμένες απαντήσεις την ώρα που οι χρήστες χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική πηγή.

- *Διαλέξεις και σεμινάρια.* “Η διάλεξη είναι ο πιο παραδοσιακός τρόπος παρουσίασης, είναι δημοφιλής και είναι ένας καλός τρόπος μεταφοράς γνώσης στους χρήστες” (Roberts, 1989). Οι διδασκαλίες και τα σεμινάρια, είναι επίσης δημοφιλείς εκπαιδευτικές μέθοδοι ειδικά αν είναι εμπλουτισμένα με οπτικοακουστικά μέσα (βιντεοκασέτες, slides, παρουσίαση σε PowerPoint, κλπ.) σε συνδυασμό με on-line παρουσίαση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης. Πολύ χρήσιμο θα είναι αν η διάλεξη ή το μάθημα συνδυαστεί με πρακτική εξάσκηση των εκπαιδευομένων σε Η/Υ. Τα μαθήματα αυτά θα πρέπει να είναι πολύ καλά οργανωμένα και να προσφέρονται σε ομάδες χρηστών που έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα όταν αυτό είναι εφικτό. Αυτού του είδους η εκπαίδευση προϋποθέτει ειδικούς βιβλιοθηκονόμους με εκπαιδευτικές και επικοινωνιακές ικανότητες. Πρόβλημα ίσως παρουσιαστεί αν οι ομάδες εκπαιδευομένων είναι πολυπληθείς σε κάθε τάξη. Πολλές βιβλιοθήκες προσφέρουν αυτά τα μαθήματα προαιρετικά, έτσι δεν τα παρακολουθούν όλοι οι χρήστες, αλλά μόνο αυτοί που πραγματικά ενδιαφέρονται. Πρέπει όμως, οι βιβλιοθήκες να δίνουν κίνητρα στους χρήστες τους για να συμμετέχουν σε αυτά τα μαθήματα. Μερικές βιβλιοθήκες έχουν ως πολιτική τους να εκδίδουν κάρτες στα μέλη τους (δίνοντας τους με αυτό τον τρόπο το δικαίωμα να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες τους) μόνο αφού περάσουν από κάποια μαθήματα ή διαλέξεις, ενώ σε κάποια πανεπιστήμια, αυτού του είδους τα σεμινάρια αποτελούν μέρος των μαθημάτων των φοιτητών.
- *Online οδηγίες.* Πολλές ηλεκτρονικές πηγές (π.χ. οι περισσότεροι ηλεκτρονικοί κατάλογοι και οι περισσότερες online βάσεις δεδομένων) παρέχουν στους χρήστες τους οδηγίες και βοήθεια. Επιπρόσθετα, κάποιες βιβλιοθήκες παρέχουν online οδηγίες και υποστήριξη των χρηστών μέσω ειδικών ιστοσελίδων στο διαδίκτυο απαντώντας άμεσα σε ερωτήσεις και απορίες. Πρόσφατα έχουν εμφανιστεί στο διαδίκτυο ιστοσελίδες που έχουν σαν στόχο

να προσφέρουν τη βοήθεια τους σε χρήστες που ερευνούν ηλεκτρονικές πηγές και ειδικά το διαδίκτυο. Παράδειγμα μιας τέτοιας ιστοσελίδας είναι η “The Cyberlibrarians’ Rest Stop”. Η σελίδα αυτή “περιέχει χρήσιμα εργαλεία για έρευνα στο διαδίκτυο, έρευνα σε συλλογές νοητών βιβλιοθηκών, μεθοδολογία της έρευνας σε περιβάλλον Web και μια συλλογή ενημερωμένη με τις τρέχουσες πηγές που υπάρχουν και λειτουργούν στο Web” (<http://www.angelfire.com/in/virtuallibrarian>, 2004).

- *Πληροφοριακή παιδεία και προγράμματα:* Η πληροφοριακή παιδεία είναι ένα σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που συμβάλλουν όχι μόνο στην αναγνώριση της ανάγκης για πληροφόρηση, αλλά και στον εντοπισμό, στην ανάκτηση, στην ανάλυση και στην αποτελεσματική αξιοποίηση της πληροφορίας. Ως πληροφοριακή παιδεία ορίζεται η ικανότητα αναγνώρισης, εντοπισμού, αξιολόγησης, οργάνωσης και αποτελεσματικής δημιουργίας και χρήσης της πληροφορίας με σκοπό να διεκπεραιωθεί ένα θέμα ή προβληματισμός (UNESCO, 2003).

Η εκπαιδευτική διαδικασία ενισχύεται από τα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας. Οι φοιτητές που τα παρακολουθούν αντιμετωπίζουν λιγότερες δυσκολίες στη συγγραφή εργασιών, είναι σε θέση να εντοπίσουν αξιόπιστες πηγές πληροφόρησης, εξοικειώνονται με τη σύνταξη και τη κατανόηση των βιβλιογραφικών αναφορών και αποφεύγουν να υποπέσουν στο παράπτωμα της λογοκλοπής. Σε μία εποχή που το εκπαιδευτικό πλαίσιο διευρύνεται και οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν ετερόκλητες πηγές πληροφόρησης για να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους, τα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας, που αναπτύσσονται από τις βιβλιοθήκες των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, αποδεικνύονται πολύτιμος αρωγός. (Μάλλιαρη, Νίτσος, 2007)

Όλες οι πιο πάνω εκπαιδευτικές μέθοδοι έχουν τα προτερήματα, αλλά και τα μειονεκτήματά τους. Μια επιτυχημένη εκπαίδευση συνήθως περιλαμβάνει ένα συνδυασμό των πιο πάνω μεθόδων (έντυπους οδηγούς, διαλέξεις και μαθήματα, προσωπική εκπαίδευση, και online βοήθεια). Κάθε βιβλιοθήκη θα πρέπει να σχεδιάζει τα εκπαιδευτικά της προγράμματα ανάλογα με τις δυνατότητες και το

μέγεθός της, αλλά και βάση των πραγματικών εκπαιδευτικών αναγκών των χρηστών. Οι ανάγκες των χρηστών σε θέματα εκπαίδευσης μπορούν να εξακριβωθούν μετά από αξιολόγηση τόσο της χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών, όσο και της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Υπάρχουν μερικές ομάδες χρηστών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες οι οποίοι χρήζουν ειδικής μεταχείρισης από τις βιβλιοθήκες. Άτομα με ειδικές ανάγκες και αναπηρίες, όπως για παράδειγμα οι τυφλοί, πρέπει να αντιμετωπίζονται με ξεχωριστό τρόπο και να σχεδιάζονται ειδικά μαθήματα εκπαίδευσης για αυτούς. Οι εξ' αποστάσεως φοιτητές είναι μια ακόμα ομάδα χρηστών οι οποίοι λόγω ακριβώς της απόστασης που τους χωρίζει από το πανεπιστήμιο και τη βιβλιοθήκη έχουν ίσως περισσότερη ανάγκη τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης και χρειάζονται και αυτοί ειδική αντιμετώπιση (Ανδρέου, 2005).

3. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ

3.1 ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

Το τμήμα Βιολογίας ιδρύθηκε το 1973 και προήλθε από το διαχωρισμό του Φυσιογνωστικού Τμήματος, στα τμήματα Βιολογίας και Γεωλογίας. Λειτουργήσε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1973-74. Το 1974-75 το Φυσιογνωστικό Τμήμα καταργήθηκε.

Διοικητικά, το Τμήμα Βιολογίας ανήκει στη Σχολή Θετικών Επιστημών, η οποία αποτελεί τη συνέχεια της Σχολής Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών. Μέχρι το 1982 οι αποφάσεις που αφορούσαν τη λειτουργία και εξέλιξη του Τμήματος λαμβάνονταν από τη Σχολή, στην οποία εισηγούνταν οι Καθηγητές του Τμήματος που μετείχαν στις συνεδριάσεις της. Παράλληλα, λειτουργούσε άτυπο Διοικητικό Συμβούλιο για ορισμένα εσωτερικά θέματα του Τμήματος.

Μετά το 1982 το Τμήμα απέκτησε αυτοδύναμα διοικητικά όργανα με εκλεγμένο Πρόεδρο, Διοικητικό Συμβούλιο, Γενική Συνέλευση, Διευθυντές Τομέων κλπ. Σημαντική τομή του νέου νόμου ήταν η συμμετοχή σε όλα τα όργανα διοίκησης του πανεπιστημίου εκπροσώπων των διδασκόντων από όλες τις βαθμίδες, των φοιτητών και σε μικρότερο ποσοστό των άλλων εργαζομένων στο Πανεπιστήμιο. Η ανάπτυξη του Τμήματος Βιολογίας την περίοδο αυτή είναι ραγδαία. Από το 1982 μέχρι σήμερα το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος, ο αριθμός των φοιτητών, τα εργαστήρια, οι αίθουσες διδασκαλίας και γενικά οι χώροι του Τμήματος αυξήθηκαν. Συγκεκριμένα, σχετικά με το προσωπικό το 1982 υπηρετούσαν 36 μέλη Δ.Ε.Π., ενώ σήμερα υπηρετούν 62 μέλη Δ.Ε.Π., ένας βοηθός και ένας επιστημονικός συνεργάτης. Επίσης, στο Τμήμα σήμερα υπηρετούν 4 μέλη Ε.Ε.Δι.Π, 5 μέλη Ε.Τ.Ε.Π., 1 ζωκόμος και 3 κλητήρες. Σήμερα όμως το Τμήμα και πάλι βρίσκεται μπροστά σε νέα πιεστικά προβλήματα έλλειψης χώρου λόγω κυρίως της αύξησης του αριθμού των φοιτητών.

3.2 Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Βιολογίας λειτουργεί από το 1989 και βρίσκεται στο ισόγειο του νέου κτιρίου της Σχολής Θετικών Επιστημών (Βιολογικό), πίσω από το θυρωρείο και καλύπτει μια έκταση περίπου 240m².

Στους χώρους της βιβλιοθήκης διατίθενται:

- Βιβλία (~ 9000 τίτλοι)
- Έντυπα περιοδικά (~400 τίτλοι σε ~12000 τόμους)
- Αρχείο Προπτυχιακών Διπλωματικών εργασιών (~700 τίτλοι) και Μεταπτυχιακών Διπλωματικών εργασιών (~150 τίτλοι)
- Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών (~250 τίτλοι)
- Δέκα ηλεκτρονικοί υπολογιστές για πρόσβαση σε συστήματα ηλεκτρονικής αναζήτησης βιβλιογραφίας και άλλες υπηρεσίες μέσω της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΑΠΘ.

Η Βιβλιοθήκη είναι δανειστική και ακολουθεί το νέο Ενιαίο Κανονισμό Λειτουργίας του Συστήματος Βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. Το προσωπικό παρέχει πληροφορίες και καθοδηγεί τους χρήστες σε ότι αφορά στις ηλεκτρονικές πηγές του Α.Π.Θ. (βιβλιογραφική αναζήτηση, περιοδικά, άρθρα, σεμινάρια για τις υπηρεσίες της Κεντρικής Βιβλιοθήκης) καθώς και σε θέματα διαδανεισμού από άλλες βιβλιοθήκες της Ελλάδας και του Εξωτερικού.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί και ως Αναγνωστήριο προσφέροντας περίπου είκοσι θέσεις ανάγνωσης από τις 08:30 έως τις 16:00 (για τυχόν αλλαγές ωραρίου, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα προσωπικού, γίνεται έγκαιρη ενημέρωση των χρηστών).

Για την ταξινόμηση του υλικού εφαρμόζεται το δεκαδικό ταξινομικό σύστημα Dewey (D.D.C.). Για την οργάνωση χρησιμοποιείται το πρόγραμμα Horizon που είναι σε on-line σύνδεση με όλες τις Βιβλιοθήκες του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατά την επεξεργασία των βιβλιογραφικών εγγραφών ακολουθούνται οι αγγλοαμερικάνικοι κανόνες καταλογογράφησης (A.A.C.R.2). Επίσης για τη θεματική ευρετηρίαση του υλικού χρησιμοποιούνται οι θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, οι οποίες μεταφράζονται και προσαρμόζονται στην ελληνική γλώσσα.

Για οποιαδήποτε απορία των χρηστών το προσωπικό της Βιβλιοθήκης είναι πάντα πρόθυμο να τους εξυπηρετήσει. Γενικές πληροφορίες παρέχονται και τηλεφωνικά αλλά και μέσω e-mail.

3.3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

- Βιβλία και περιοδικά

Με τη βοήθεια του προσωπικού ή χρησιμοποιώντας τη βιβλιογραφική Βάση (Κατάλογος OPAC) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου γίνεται η αναζήτηση στα βιβλία και περιοδικά που βρίσκονται στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος. Η κύρια συλλογή καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των βιβλίων, ενώ ένας αριθμός αυτών βρίσκεται στους τομείς του Τμήματος. Τα βιβλία της κύριας συλλογής δανείζονται για 15 ημέρες. Τα περιοδικά δε δανείζονται.

- Διδακτικά βοηθήματα

Διατίθενται βιβλία ή σημειώσεις που προτείνονται από τους διδάσκοντες του Τμήματος ως διδακτικά βοηθήματα για τα μαθήματα. Δανείζονται για τρεις ημέρες. Η συλλογή αυτή εμπλουτίζεται μέσω της υπηρεσίας «Εύδοξος». Εκτός από την υπηρεσία υποστήριξης ηλεκτρονικών μαθημάτων Blackboard, η βιβλιοθήκη διαθέτει στους υπολογιστές της σημειώσεις των μαθημάτων των διδασκόντων του Τμήματος.

- Διπλωματικές προπτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες, Διδακτορικές διατριβές

Διατίθεται κατάλογος όλων των διπλωματικών, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών και των διδακτορικών διατριβών που έχουν εκπονηθεί στο Τμήμα Βιολογίας, ταξινομημένων ανά Τομέα (Βοτανικής, Γενετικής Ανάπτυξης και Μοριακής Βιολογίας, Ζωολογίας, Οικολογίας) και ανά έτος. Δε δανείζονται, μπορεί όμως να φωτοτυπηθεί μέρος αυτών.

- Εντοπισμός βιβλίων, άρθρων και διαδανεισμός

Μέσω του ιστοτόπου της Κεντρικής βιβλιοθήκης του ΑΠΘ, παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης σε μεγάλο αριθμό on-line πηγών (ηλεκτρονικών βιβλίων, περιοδικών, διατριβών, λεξικών, κτλ.). Είναι δυνατός ο εντοπισμός άρθρων σε Βιβλιοθήκες της Ελλάδας μέσω του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και η παραγγελία τους από τη Βιβλιοθήκη του Τμήματος. Επίσης, μέσω της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΑΠΘ είναι δυνατός ο εντοπισμός άρθρων και βιβλίων σε συνεργαζόμενες βιβλιοθήκες του εξωτερικού και ο διαδανεισμός τους.

- Εκπαιδευτικά σεμινάρια

Η βιβλιοθήκη ενθαρρύνει τους χρήστες να χρησιμοποιούν τα προγράμματα εκπαίδευσης (με τη μορφή σεμιναρίων) που παρέχονται σε σταθερή βάση από την Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ για εξοικείωση με τις διαθέσιμες ηλεκτρονικές πηγές στην έρευνα και την εκπαίδευση (αιτήσεις στη διεύθυνση: <http://www.lib.auth.gr/index.php/el/seminars-request>).

- Άλλες υπηρεσίες

Παρέχονται δωρεάν υπηρεσίες σάρωσης εγγράφων και αποστολής τηλεομοιοτύπων (fax). Επιπλέον παρέχονται υπηρεσίες φωτοτύπησης και εκτύπωσης εγγράφων σε καθορισμένες τιμές.

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά, η μέθοδος, η οποία χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων, το δείγμα, ο σκοπός και γενικά όλη η διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων.

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι:

- Να αξιολογηθούν οι υπηρεσίες και το υλικό της βιβλιοθήκης. Να παρουσιασθεί ο βαθμός χρήσης τους και ικανοποίησης από τους εν λόγω ενδιαφερόμενους.
- Να εξεταστεί η σχέση των χρηστών με την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, δηλαδή πόσο συχνά τη χρησιμοποιούν και κυρίως για ποιούς λόγους.
- Να καταγραφούν οι απόψεις των χρηστών σχετικά με τους νέους τρόπους βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Να σημειωθεί κατά πόσο θα ενδιέφερε κάποιος τρόπος ενημέρωσης και προώθησης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης.
- Και τέλος, να καταγραφούν οι ανάγκες των χρηστών της βιβλιοθήκης και να διαπιστωθεί ο βαθμός ικανοποίησής τους.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας, η οποία διήρκησε συνολικά ένα (1) μήνα (Ιούνιος 2012), αρχικά συντάχθηκαν και στη συνέχεια μοιράστηκαν τα ερωτηματολόγια στους χρήστες της βιβλιοθήκης, σε συνεργασία πάντα με το προσωπικό της βιβλιοθήκης. Τέλος, αφού συγκεντρώθηκαν εκατό (100) ερωτηματολόγια έγινε η τελική ανάλυση των αποτελεσμάτων και η καταγραφή των συμπερασμάτων.

4.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το σύνολο των περιπτώσεων που απασχολούν μια έρευνα αποτελούν το πληθυσμό της έρευνας. Η έννοια του πληθυσμού προέρχεται από τη στατιστική και αναφέρεται όχι μόνο σε πρόσωπα, αλλά και σε αντικείμενα, οργανισμούς,

δραστηριότητες, κλπ. Τα στοιχεία του πληθυσμού έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά τα οποία θα πρέπει να προσδιοριστούν με ακρίβεια (Ζαφειρίου, 2003).

Ο πληθυσμός των χρηστών της βιβλιοθήκης του τμήματος του Βιολογικού αποτελείται από 350 ενεργούς χρήστες αυτή τη στιγμή.

4.2 ΔΕΙΓΜΑ

Αποδεικνύεται με μαθηματικό τρόπο ότι αν επιλέξουμε ένα τυχαίο δείγμα τότε αυτό το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό του συνολικού πληθυσμού. Η έννοια του τυχαίου προέρχεται από τη στατιστική και σημαίνει ότι κάθε μονάδα του πληθυσμού έχει τις ίδιες πιθανότητες να επιλεγεί. Μπορούμε λοιπόν να ερευνούμε ένα μικρό τμήμα του συνολικού πληθυσμού και στη συνέχεια να γενικεύσουμε τα αποτελέσματα στον αρχικό πληθυσμό. (Ζαφειρίου, 2003).

Η γενίκευση των πληροφοριών του δείγματος σε ολόκληρο τον πληθυσμό συνεπάγεται αβεβαιότητα η οποία μπορεί να μετρηθεί υπό την προϋπόθεση ότι το δείγμα δεν είναι τυχαίο. Το τυχαίο δείγμα δεν προκύπτει στη τύχη αλλά αντίθετα έχει επιλεγεί με καλά ορισμένες αρχές της θεωρίας των πιθανοτήτων. Κοινό χαρακτηριστικό αυτής της μεθόδου είναι ότι κάθε μέλος του πληθυσμού έχει την ίδια πιθανότητα να περιληφθεί στο δείγμα (Κουτροβέλη, 1999). Η δειγματοληψία (δείγμα: 100 ατόμων) που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα είναι τυχαία.

4.3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ερωτηματολόγιο είναι το βασικό μέσο επικοινωνίας ανάμεσα στο συνεντευκτή και στον ερωτώμενο. Αποτελείται από μια σειρά ερωτήσεων πάνω στα προβλήματα που απαιτούν κάποια πληροφορία από τον ερωτώμενο. Ως σκοπό έχει να εκφράσει τους στόχους μιας έρευνας με συγκεκριμένες ερωτήσεις ώστε να συλλεχθούν σχετικές και χρήσιμες πληροφορίες. Επίσης σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι λάθη ή παραλείψεις στο ερωτηματολόγιο δεν είναι δυνατόν να

διορθωθούν ή να συμπληρωθούν μετά την ολοκλήρωσή του, εκτύπωση και διανομή του στους χρήστες της βιβλιοθήκης για τη πραγματοποίηση της έρευνας όπως είναι δυνατόν να γίνει με τις άλλες μεθόδους.

Κατά τη διάρκεια της δημιουργίας του ερωτηματολογίου θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας κάποια στοιχεία που θα μας οδηγήσουν σε ένα σωστό αποτέλεσμα.

Ένα ερωτηματολόγιο θα πρέπει να είναι:

1. Αντιληπτό: Ο ερωτώμενος αντιλαμβάνεται εύκολα τις ερωτήσεις και απαντά με ακρίβεια και ταχύτητα.
2. Επίκαιρο: Αποφεύγονται ερωτήσεις που αναφέρονται στο παρελθόν ή χρειάζονται υπολογισμούς.
3. Σύντομο: Αποφεύγεται η άρνηση, η καταπόνηση και η προχειρότητα.
4. Ευνοϊκή προδιάθεση:
  - Εμφάνιση ερωτηματολογίου η καλύτερη δυνατή
  - Τίτλος έρευνας, φορέας που την πραγματοποιεί, εμπιστευτικότητα προσωπικών δεδομένων
  - Λογική διάταξη και ομαδοποίηση των ερωτήσεων

Κατά την κατασκευή του θα πρέπει:

1. Να είναι σαφείς οι στόχοι της έρευνας
2. Οι ερωτήσεις να διατυπώνονται ώστε να:
  - προσδιορίζεται η ακριβής έννοια των κύριων όρων της ερώτησης
  - αποφεύγονται οι σύνθετες ερωτήσεις
  - αποφεύγεται η χρήση λέξεων που φορτίζουν την ερώτηση προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση
  - υπογραμμίζεται η λέξη στην οποία ο ερευνητής επιθυμεί να δώσει ιδιαίτερη έμφαση
  - είναι σχετικά σύντομη η απάντηση που καλείται να δώσει ο ερωτώμενος στις ανοιχτές ερωτήσεις

- μη περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αναφέρονται σε πληροφορίες, τις οποίες ο ερευνητής μπορεί να συλλέξει από άλλη πηγή
  - διατυπώνονται ανάλογα προς το αντιληπτικό και μορφωτικό επίπεδο των ερωτώμενων
3. Να τοποθετηθούν οι ερωτήσεις σε τέτοια σειρά ώστε η συμπλήρωσή τους να προχωράει με φυσικό και λογικό τρόπο
    - Δημογραφικές ερωτήσεις (φύλο, ηλικία, επίπεδο μόρφωσης)
    - Ομαδοποιημένες θεματικά σύμφωνα με τους στόχους της έρευνας
  4. Να είναι απλή και προσεκτική η επιλογή και η διαρρύθμιση των ερωτήσεων “φίλτρου”, ώστε να αποφεύγεται η πρόκληση σύγχυσης.
  5. Να αποφεύγεται η μεγάλη έκταση του ερωτηματολογίου και να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην εμφάνισή του
    - σαφείς και ευδιάκριτες οδηγίες,
    - ευκρινής γραμματοσειρά,
    - καλή ποιότητα εκτύπωσης,
    - ικανοποιητικό μεσοδιάστημα μεταξύ των αράδων,
    - καλαίσθητη κωδικοποίηση και οργάνωση των εναλλακτικών απαντήσεων
  6. Να έχει αποφασιστεί ο τρόπος χορήγησης του ερωτηματολογίου (Μάλλιαρη, 2010).

Τέλος, θα ασχοληθούμε με τους τύπους των ερωτήσεων, οι οποίοι είναι δυο: οι ανοιχτές και οι κλειστές ερωτήσεις. Στην κλειστή ερώτηση η επιλογή και η ελευθερία έκφρασης του ερωτώμενου είναι περιορισμένες στο ελάχιστο. Ο τύπος της απάντησης μπορεί να προκαθοριστεί από το ερωτηματολόγιο και συχνά ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει με ένα ναι ή με ένα όχι. Αντίθετα, στην ανοιχτή ερώτηση αφήνουμε ελεύθερο τον ερωτώμενο να οργανώνει όπως νομίζει την απάντησή του και ως προς τον τρόπο που θα απαντήσει. Όμως είναι σημαντικό να γνωρίζει κανείς τις δυνατότητες και τους περιορισμούς καθενός από τους δύο τύπους των ερωτήσεων, ώστε να τις χρησιμοποιήσει με τον πιο κατάλληλο τρόπο. Οι κλειστές ερωτήσεις ταιριάζουν απόλυτα όταν απαιτούνται απλές απαντήσεις, αν θέλει όμως κανείς να μάθει περισσότερα πράγματα, να πάρει από τον ερωτώμενο πιο ιδιαίτερες πληροφορίες, τότε επιβάλλεται μια ανοιχτή ερώτηση.

Οι ανοιχτές και οι κλειστές ερωτήσεις διαφέρουν επίσης ως προς το ερέθισμα που προκαλούν στον ερωτώμενο για να τον κάνουν να μιλήσει. Η κλειστή ερώτηση δεν απαιτεί μεγάλη προσπάθεια και μοιάζει λιγότερο προσωπική. Επίσης, η κλειστή ερώτηση θα μείνει λιγότερες φορές αναπάντητη, αλλά αυτό το πλεονέκτημα αντισταθμίζεται από την αβεβαιότητα για την ειλικρίνεια της απάντησης. (Φίλιας, 1996)

Όσον αφορά το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο υπάρχουν δυο ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, η ερώτηση δυο (2) και η είκοσι (20). Όλες οι υπόλοιπες είναι κλειστού τύπου και πιο συγκεκριμένα χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

- Διχοτομικές ερωτήσεις: Οι ερωτήσεις αυτές επιτρέπουν στον ερωτώμενο να επιλέξει μόνο μια, μεταξύ δύο ή περισσότερων αμοιβαίως αποκλειόμενων προτεινομένων απαντήσεων. Για παράδειγμα τέτοιες ερωτήσεις είναι: η δώδεκα (12) και η δεκαέξι (16).
- Ερωτήσεις Βαθμονόμησης: Στις ερωτήσεις αυτές ο ερωτώμενος μπορεί να απαντήσει σε μια από τις υπάρχουσες κατηγορίες, όπως για παράδειγμα είναι η ερώτηση ένα (1), η τρία (3), η έξι (6) και η δεκαεπτά (17).
- Ερωτήσεις Κατάταξης: Όπου ο ερωτώμενος πρέπει να τοποθετήσει τις απαντήσεις με σειρά προτεραιότητας ανάλογα με το ποία απάντηση θεωρεί πιο σημαντική, τέτοια ερώτηση είναι η επτά (7).
- Ερωτήσεις Διαβαθμισμένης Κλίμακας: Ο ερωτώμενος ζητάει να βαθμολογήσει με μια συγκεκριμένη κλίμακα (καθόλου, λίγο, μέτρια, αρκετά, πάρα πολύ) μια κατηγορία ερωτήσεων. Τέτοιου είδους είναι οι ερωτήσεις οχτώ (8), εννέα (9), δεκατέσσερα (14), δεκαπέντε (15), δεκαοχτώ (18) και δεκαεννέα (19).
- Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής: Τέλος σε αυτή τη κατηγορία ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει περισσότερες από μία απαντήσεις, όπως στην ερώτηση δεκατρία (13).

5. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ/ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Στατιστική είναι ο κλάδος των μαθηματικών ο οποίος ασχολείται με τις επιστημονικές μεθόδους συλλογής, παρουσίασης και ανάλυσης των αριθμητικών εκείνων στοιχείων, που αναφέρονται σε χαρακτηριστικές ιδιότητες διαφόρων οικονομικών, κοινωνικών, δημογραφικών, φυσικών φαινομένων και έχει ως σκοπό τη συστηματική μελέτη αυτών των στοιχείων, για την κατάληξη σε γενικά συμπεράσματα, που είναι χρήσιμα στη διαδικασία λήψης ορθών αποφάσεων.

Οι μεταβλητές, οι οποίες συνέβαλαν στην επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων, είναι ποιοτικές (ταξινομούνται τα χαρακτηριστικά σε δύο ή περισσότερες κατηγορίες) και η κωδικοποίησή τους συνδέεται άμεσα με τις ιδιότητές τους. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν πενήντα εννέα στον αριθμό. Κατά την κωδικοποίηση δίνεται ένας ακέραιος αριθμός για κάθε πιθανή απάντηση του ερωτώμενου, δηλαδή για κάθε ιδιότητα της μεταβλητής. Η κωδικοποίηση προσφέρεται και ως μέσο ελέγχου της ορθότητας των απαντήσεων, καθώς επιτρέπει να διαπιστωθούν πιθανές αλληλοσυγκρουόμενες πληροφορίες και να αποκατασταθούν τα αληθινά δεδομένα. Το αρχείο των κωδικοποιημένων δεδομένων αποτέλεσε αντικείμενο επεξεργασίας, η οποία πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πακέτο SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 17.0.

Οι απαντήσεις των χρηστών της βιβλιοθήκης αναλύθηκαν και παρουσιάζονται τα περιγραφικά στατιστικά για όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου με πίνακες συχνοτήτων και γραφικές παραστάσεις. Στη συνέχεια διερευνώνται οι συσχετίσεις των μεταβλητών. Αυτό γίνεται με χρήση στατιστικών τεχνικών της επαγωγικής στατιστικής. Παρουσιάζονται πίνακες συνάφειας και ο δείκτης V του Cramer, που είναι παράγωγος του στατιστικού χ^2 . Η επιλογή του στατιστικού V αντί του χ^2 ελέγχου οφείλεται στο ότι οι εγγραφές του κάθε αρχείου είναι λίγες. Ο μικρός όγκος των στοιχείων δεν επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή στατιστικά σημαντικών συμπερασμάτων. Το στατιστικό V του Cramer δεν επηρεάζεται από το μέγεθος του πίνακα συνάφειας, ενώ είναι άμεσα ερμηνεύσιμο αφού η μέγιστη τιμή είναι η μονάδα. Αυτή η τιμή αποτελεί ένδειξη υψηλής συσχέτισης μεταξύ των υπό εξέταση μεταβλητών. Τιμές του V που είναι μεγαλύτερες από 0,25 θεωρούνται κατά σύμβαση σημαντικές.

6. ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

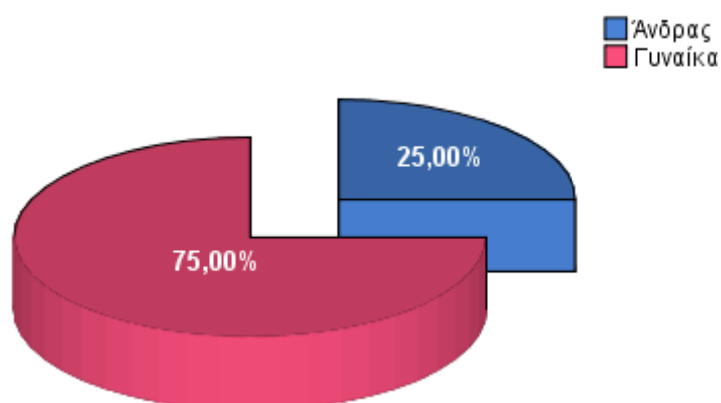
Η παρούσα έρευνα έγινε με σκοπό να εντοπιστούν οι ανάγκες και οι προτιμήσεις των χρηστών της βιβλιοθήκης του Βιολογικού τμήματος στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν εκατό (100) χρήστες της βιβλιοθήκης. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να συγκεντρωθούν τα απαραίτητα δεδομένα και πληροφορίες για τον εντοπισμό των προβλημάτων, των ελλείψεων και γενικά τη λήψη των συμπερασμάτων ήταν το ερωτηματολόγιο.

Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων, βάσει του ερωτηματολογίου, παρουσιάζονται παρακάτω σε μορφή πινάκων αλλά και κυκλικών διαγραμμάτων:

Η πρώτη ερώτηση αφορά το φύλο των χρηστών της βιβλιοθήκης.

Από το δείγμα των 100 ατόμων που συμμετείχε στην έρευνα προκύπτει ότι τα 75 άτομα ήταν γυναίκες, ενώ μόλις τα 25 άνδρες. Ως εκ τούτου, παρατηρούμε μια πολύ μεγάλη πλειοψηφία των γυναικών (Πίνακας 1 και Σχήμα 1).

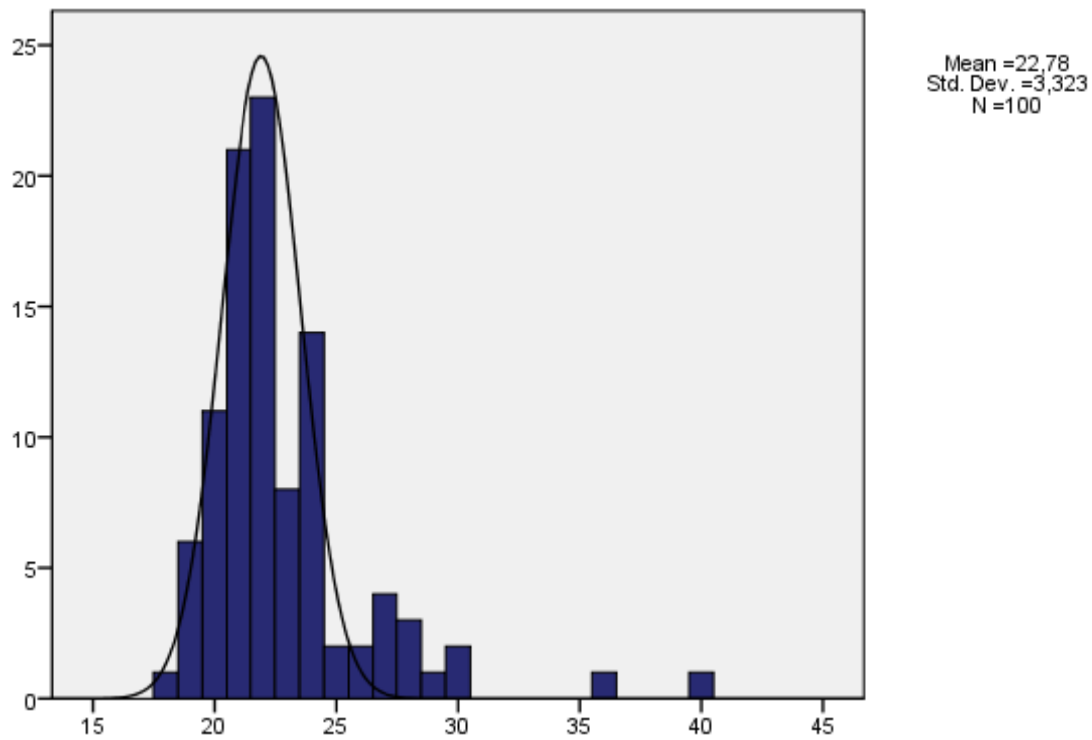
Σχήμα 1: Φύλο

Η ερώτηση 2 αφορά τις ηλικίες των ερωτώμενων.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 2 παρατηρούμε ένα μεγάλο φάσμα ηλικιών, που ξεκινάει από τα 18 έτη και φτάνει μέχρι τα 40. Ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των χρηστών είναι τα 22,78 έτη (Πίνακας 3 και Σχήμα 2)

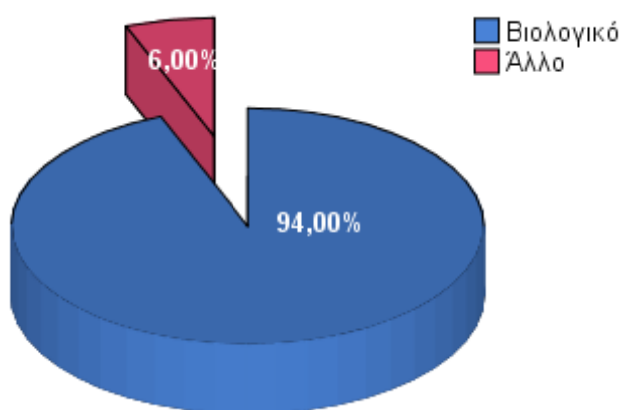
Σχήμα 2: Ηλικία

Η τρίτη ερώτηση έχει σκοπό να προσδιορίσει το τμήμα των ερωτώμενων.

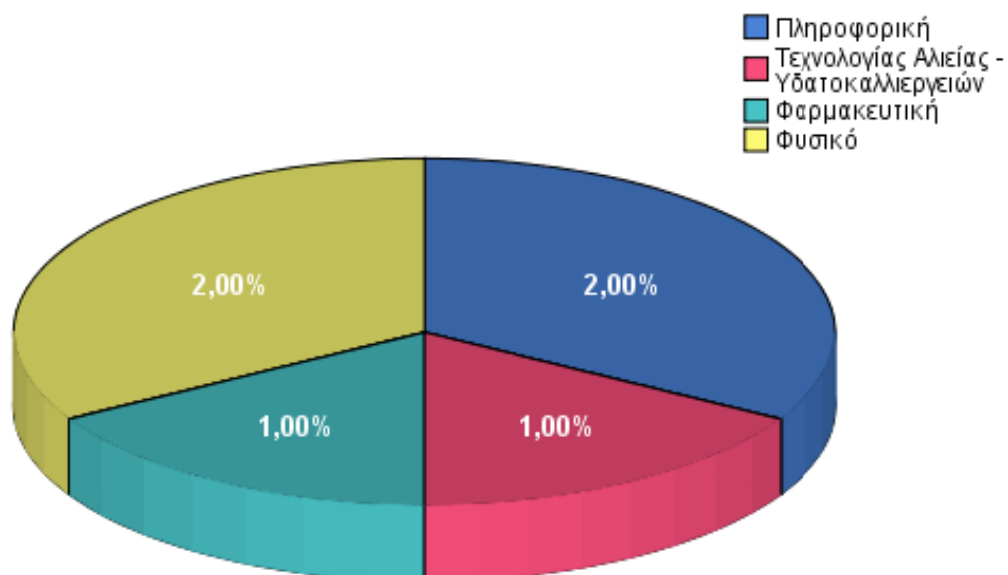
Το μεγαλύτερο ποσοστό, το οποίο αναλογεί στο 94%, απάντησε ότι ανήκει στο αντίστοιχο τμήμα δηλαδή του Βιολογικού (Πινάκας 4 και Σχήμα 3).

Σχήμα 3: Τμήμα

Το υπόλοιπο 6% απάντησε ότι ανήκει σε άλλα τμήματα, τα οποία φαίνονται πιο συγκεκριμένα στον Πινάκα 5 και στο Σχήμα 4.

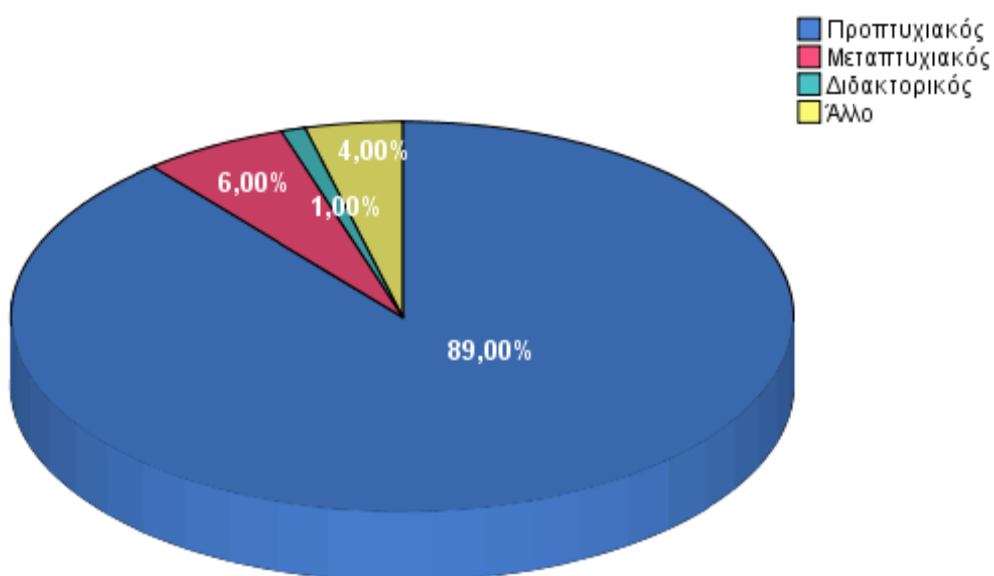
Σχήμα 4: Άλλο τμήμα

Η τέταρτη ερώτηση αφορά την ιδιότητα των ερωτώμενων.

Στην ερώτηση αυτή παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό, δηλαδή το 89%, είναι προπτυχιακοί φοιτητές. Και το υπόλοιπο 11% έχει κάποια άλλη ιδιότητα, στην κατηγορία άλλο περιλαμβάνονται οι απόφοιτοι (Πίνακας 6 και Σχήμα 5).

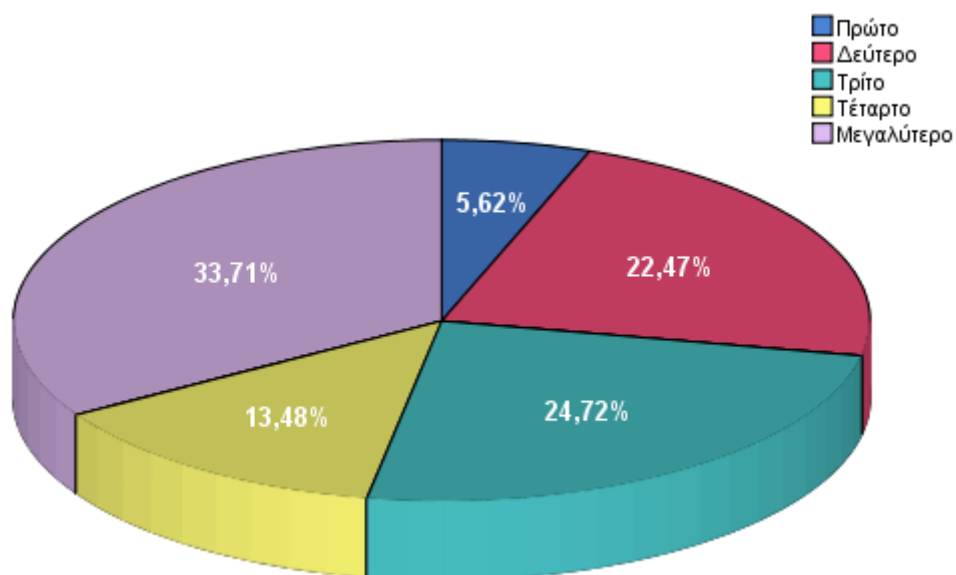
Σχήμα 5: Ιδιότητα

Στην ερώτηση 5 φαίνεται το έτος φοίτησης των προπτυχιακών φοιτητών.

Το μεγαλύτερο ποσοστό, που αντιστοιχεί στο 33,7%, παρατηρείται σε αυτούς που βρίσκονται σε μεγαλύτερο του 4^{ου} έτους φοίτησης, ενώ το αμέσως επόμενο ανήκει στους τριτοετείς με 24,7% (Πίνακας 7 και Σχήμα 6).

Σχήμα 6: Έτος φοίτησης

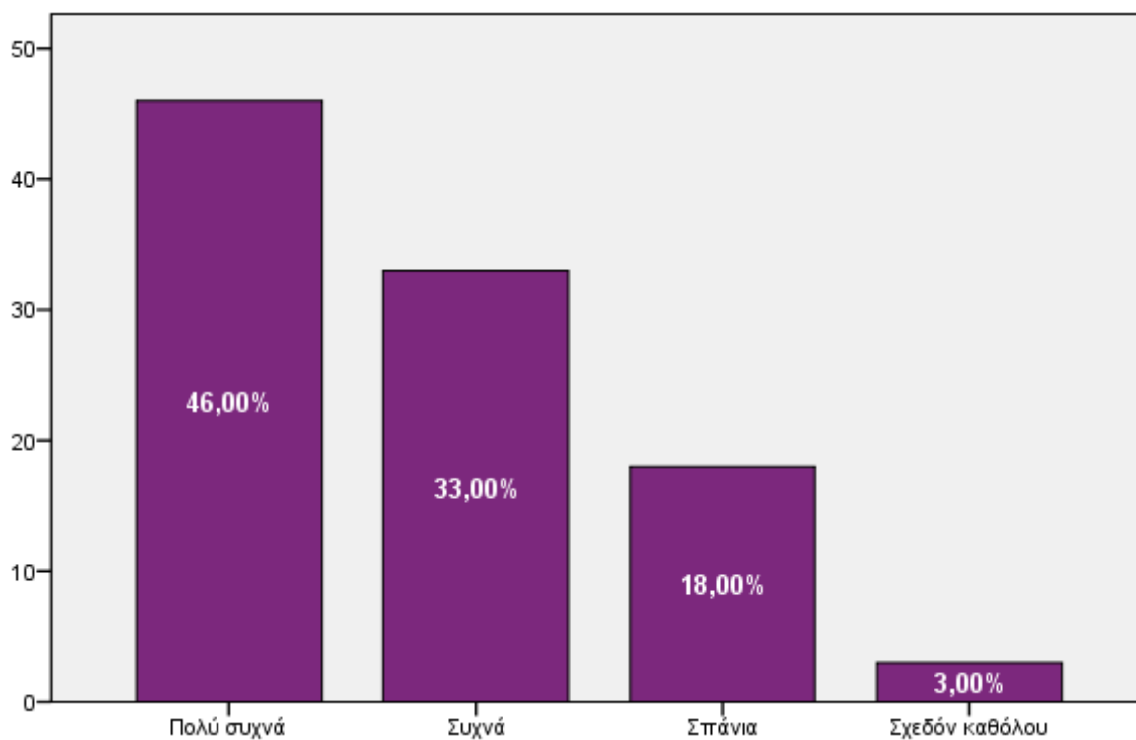

Η ερώτηση 6 αφορά τη συχνότητα επίσκεψης των φοιτητών στη βιβλιοθήκη σε διάστημα ενός μήνα.

Το 46%, που αντιστοιχεί και στο μεγαλύτερο ποσοστό που καταγράφηκε, απάντησε ότι επισκέπτεται τη βιβλιοθήκη πολύ συχνά (>4 φορές το μήνα), ενώ μόλις το 3% απάντησε ότι δεν την επισκέπτεται σχεδόν καθόλου (<1 φορά το μήνα) (Πίνακας 8 και Σχήμα 7).

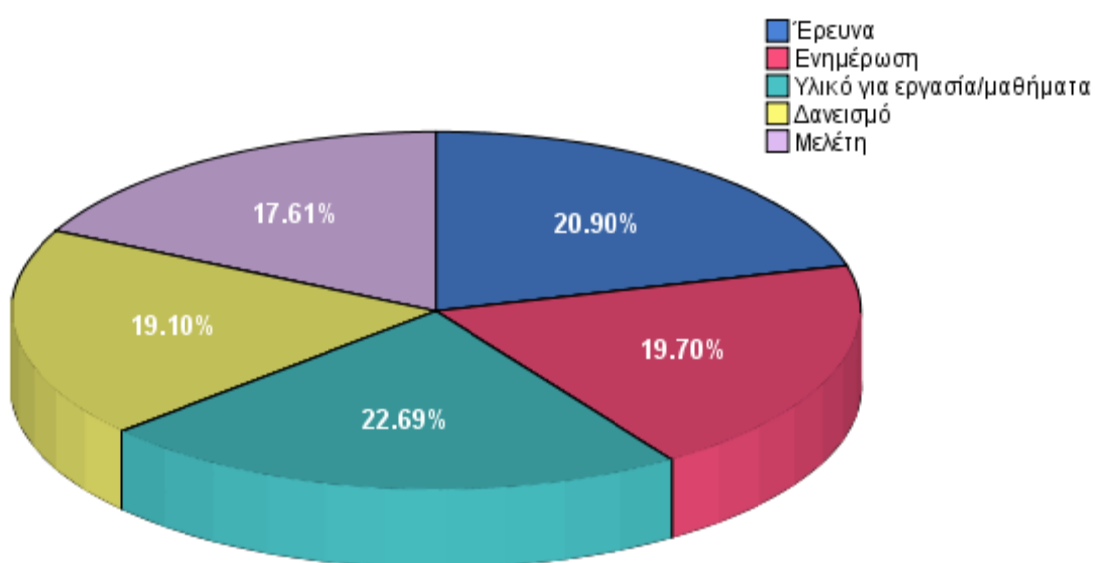
Σχήμα 7: Συχνότητα επίσκεψης βιβλιοθήκης

Στην ερώτηση 7 ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να απαντήσουν για ποίους λόγους επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη βάζοντας τους σε σειρά προτεραιότητας.

Οι περισσότεροι, με ποσοστό 22,69% επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη με σκοπό την εύρεση υλικού για εργασίες / μαθήματα. Μεταξύ των υπόλοιπων ποσοστών δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές, όμως εντύπωση δημιουργεί ότι ο τελευταίος λόγος επίσκεψης είναι η μελέτη, συγκεντρώνοντας το μικρότερο ποσοστό, 17,61% (Πίνακας 9 και Σχήμα 8).

Σχήμα 8: Λόγοι επίσκεψης βιβλιοθήκης

Η ερώτηση 8 ασχολείται με κάποιες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και κατά πόσο τις χρησιμοποιούν οι φοιτητές.

Η πρώτη υπηρεσία αντιστοιχεί στο αναγνωστήριο που χρησιμοποιείται αρκετά από τους φοιτητές με ποσοστό 30%. (Πίνακας 10). Δεύτερη υπηρεσία είναι ο δανεισμός βιβλίων, ο οποίος χρησιμοποιείται μέτρια με ποσοστό 34% (Πίνακας 10). Τρίτη υπηρεσία, και ίσως αυτή που σημειώνει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον στατιστικά, είναι η μελέτη έντυπων περιοδικών, η οποία δεν χρησιμοποιείται καθόλου από τους φοιτητές σε ποσοστό 28%, το οποίο είναι και το μεγαλύτερο (Πίνακας 10). Στην τέταρτη υπηρεσία βρίσκεται η πρόσβαση και μελέτη σε ηλεκτρονικά περιοδικά σημειώνοντας το μεγαλύτερο ποσοστό 32% δηλώνοντας ότι χρησιμοποιείται μέτρια από τους φοιτητές (Πίνακας 10). Πέμπτη υπηρεσία είναι το έντυπο υλικό (βιβλία, περιοδικά, διπλωματικές εργασίες, κλπ), το οποίο χρησιμοποιείται μέτρια με ποσοστό 37% (Πίνακας 10). Και τέλος, έχουμε το οπτικοακουστικό υλικό, το οποίο δεν χρησιμοποιείται καθόλου από τους φοιτητές σε ποσοστό 35%, (Πίνακας 10), γεγονός που προκαλεί μεγάλη εντύπωση και ενδιαφέρον όπως και η μελέτη έντυπων περιοδικών.

Πίνακας 1: Υπηρεσίες Βιβλιοθήκης

	Αναγνωστήριο	Δανεισμός βιβλίων	Μελέτη έντυπων περιοδικών	Πρόσβαση/ Μελέτη σε ηλεκτρονικά περιοδικά	Έντυπο υλικό	Οπτικοακουστικό υλικό
Καθόλου	14%	12%	28%	15%	10%	35%
Λίγο	28%	21%	19%	12%	15%	15%
Μέτρια	24%	34%	25%	32%	37%	28%
Αρκετά	30%	29%	21%	27%	26%	16%
Πάρα πολύ	4%	3%	6%	13%	11%	5%
Total	100%	99%	99%	99%	99%	99%
Missing		1%	1%	1%	1%	1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Η ερώτηση 9 ασχολείται με τη διερεύνηση χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της βιβλιοθήκης.

Πρώτα εξετάζεται ο online κατάλογος της βιβλιοθήκης, ο οποίος χρησιμοποιείται μέτρια συγκεντρώνοντας το μεγαλύτερο ποσοστό 30% (Πίνακας 11). Μετά οι online βάσεις δεδομένων, οι οποίες επίσης χρησιμοποιούνται μέτρια με ποσοστό 35% (Πίνακας 11). Στη συνέχεια γίνεται λόγος για τα ηλεκτρονικά περιοδικά, που χρησιμοποιούνται αρκετά με ποσοστό 30% (Πίνακας 11). Και τέλος εξετάζεται το internet, το οποίο χρησιμοποιείται αρκετά με ποσοστό 31% και επίσης είναι το μόνο που συγκεντρώνει εξίσου μεγάλο ποσοστό 29% και στην απάντηση «πάρα πολύ» (Πίνακας 11).

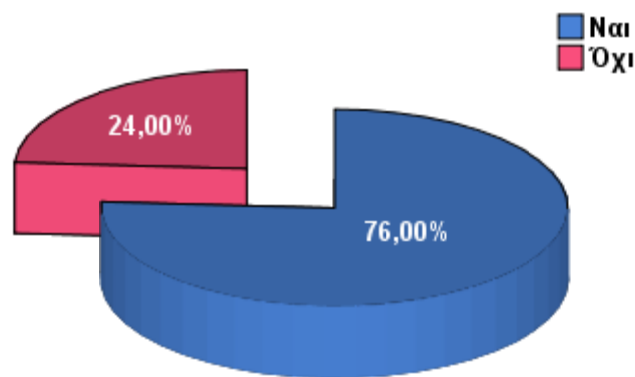
Πίνακας 2: Χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών

	On-line κατάλογος	On-line βάσεις δεδομένων	Ηλεκτρονικά περιοδικά	Internet
Καθόλου	26%	20%	12%	3%
Λίγο	21%	15%	15%	12%
Μέτρια	30%	35%	26%	25%
Αρκετά	21%	23%	30%	31%
Πάρα πολύ	1%	7%	16%	29%
Total	99%	100%	99%	100%
Missing	1%		1%	
Total	100%	100%	100%	100%

Η ερώτηση 10 ασχολείται με το αν κρίνεται επαρκής ο τεχνολογικός εξοπλισμός ή όχι.

Ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό της τάξης του 76% κρίνει επαρκή το τεχνολογικό εξοπλισμό της βιβλιοθήκης (Πίνακας 12 και Σχήμα 9).

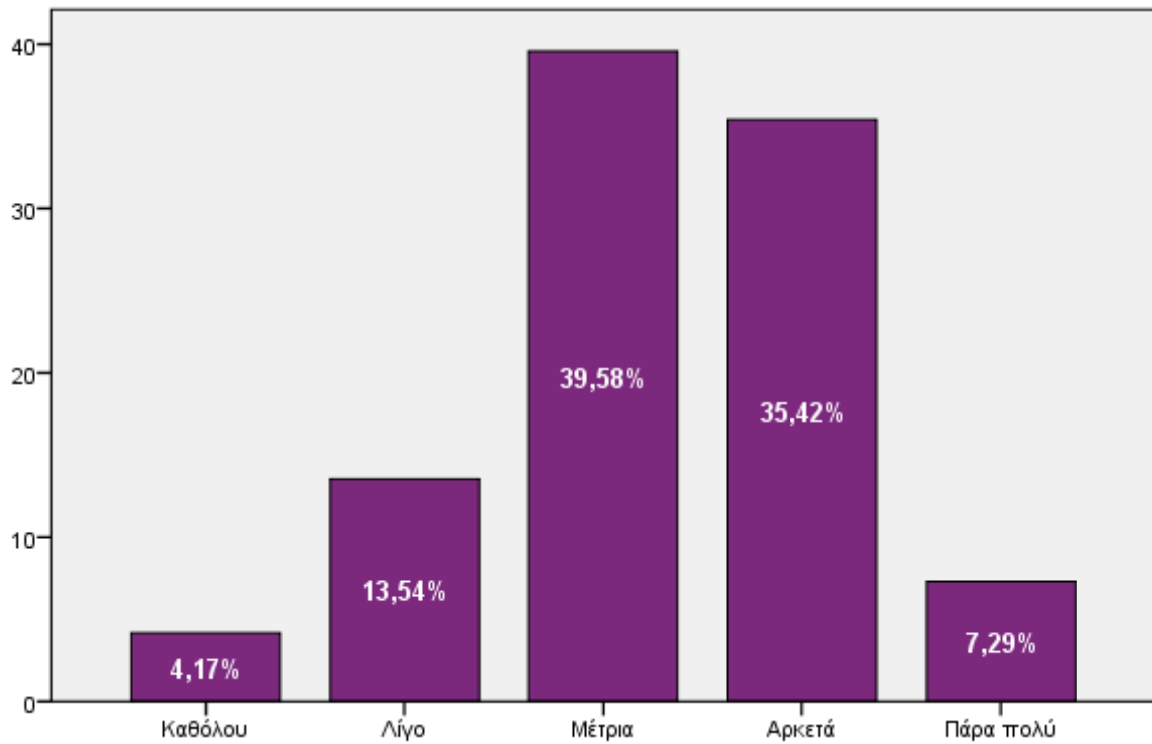
Σχήμα 9: Επάρκεια εξοπλισμού

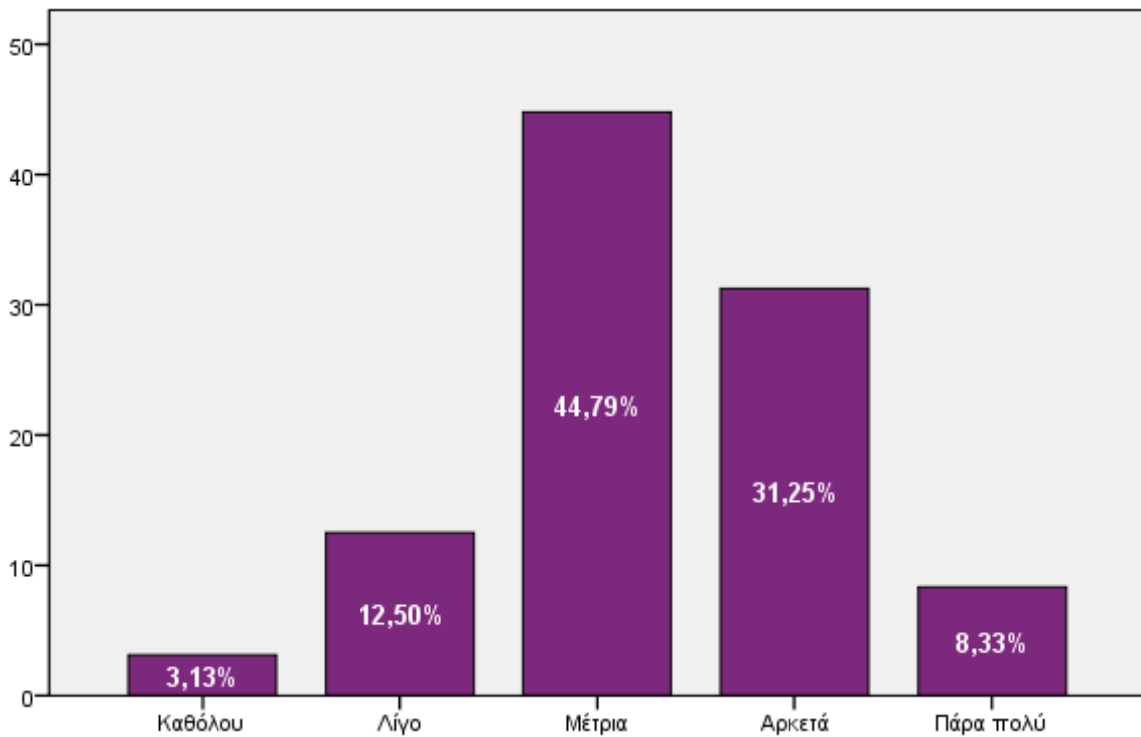
Στην ερώτηση 11 ζητήθηκε από τους οι ερωτώμενους να απαντήσουν κατά πόσο είναι ικανοποιημένοι από τη συλλογή της βιβλιοθήκης.

Αρχικά, όσον αφορά το έντυπο υλικό οι χρήστες της βιβλιοθήκης είναι μέτρια ικανοποιημένοι με ποσοστό 39,6% (Πίνακας 13 και Σχήμα 10). Από τα περιοδικά που διατίθενται είναι ικανοποιημένοι επίσης μέτρια κατά 44,79% (Πίνακας 14 και Σχήμα 11). Ακόμα σημειώνεται ότι από το πληροφοριακό υλικό το 41,67% είναι ικανοποιημένο αρκετά (Πίνακας 15 και Σχήμα 12). Και τέλος, από το οπτικοακουστικό υλικό το 38,54% είναι ικανοποιημένο μέτρια (Πίνακας 16 και Σχήμα 13).

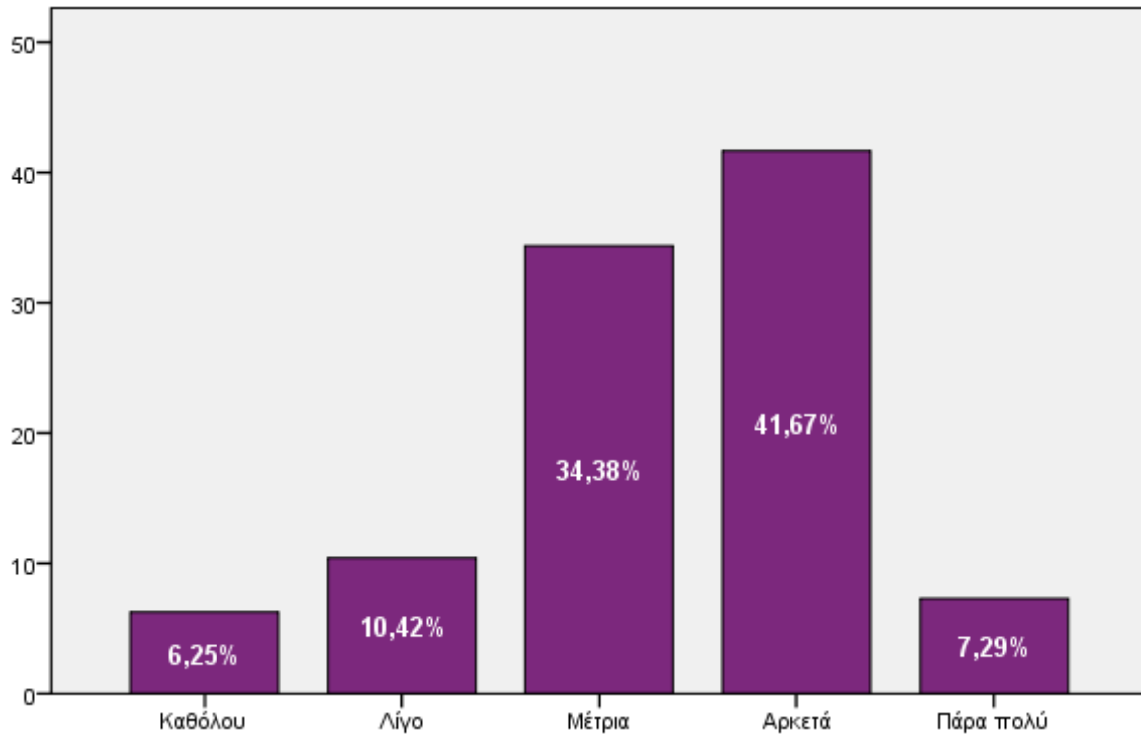
Σχήμα 10: Έντυπο υλικό/Βιβλία

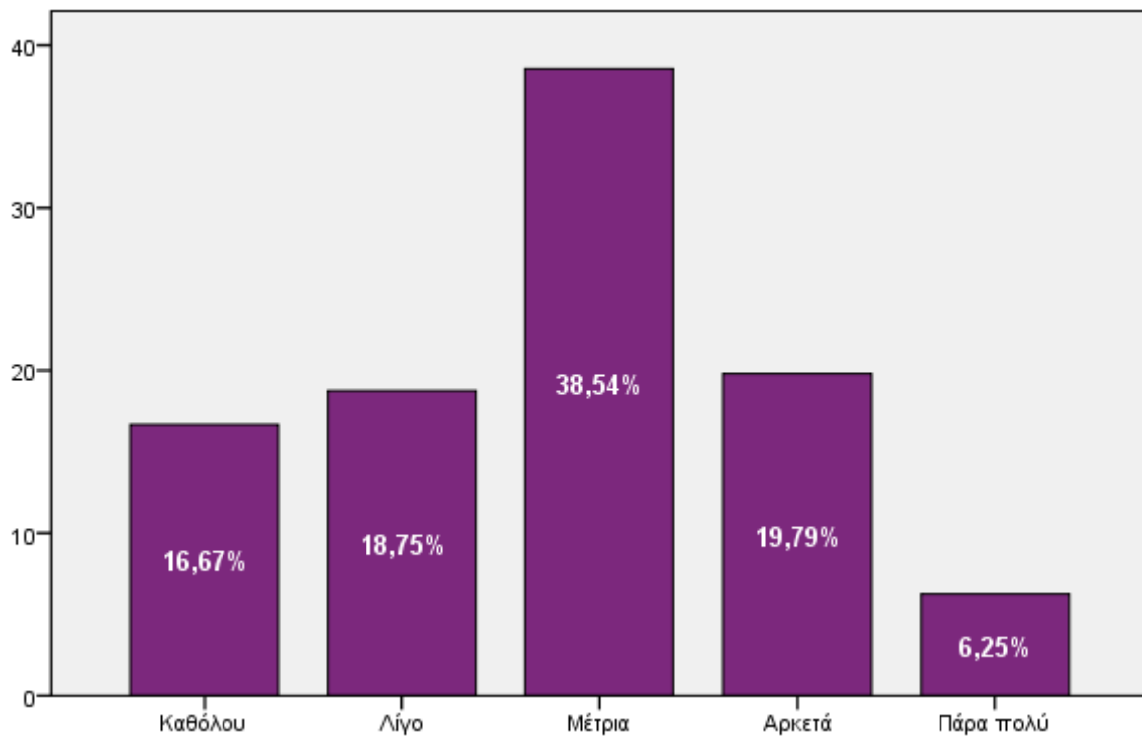
Σχήμα 11: Περιοδικά

Σχήμα 12: Πληροφοριακό υλικό

Σχήμα 13: Οπτικοακουστικό υλικό

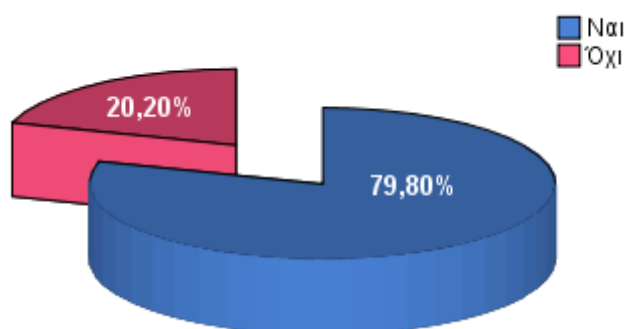

Η ερώτηση 12 αποτελείται από δύο σκέλη. Στο πρώτο οι φοιτητές ερωτούνται αν πιστεύουν ότι χρειάζεται να εμπλουτιστεί η συλλογή της βιβλιοθήκης και εάν απαντήσουν ναι, συμπληρώνουν και το δεύτερο σκέλος στο οποίο προσδιορίζουν το είδος της επιθυμητής εμπλούτισης.

Στο πρώτο σκέλος το 79,8% απάντησε ότι πιστεύει πως η συλλογή της βιβλιοθήκης χρειάζεται να εμπλουτιστεί (Πίνακας 17 και σχήμα 14).

Ενώ στο δεύτερο σκέλος το 30,2% πιστεύει ότι η συλλογή πρέπει να εμπλουτιστεί ως προς το έντυπο υλικό / βιβλία (Πίνακας 18).

Σχήμα 14: Εμπλούτιση συλλογής

Η ερώτηση 13 ασχολείται με το ποία θεματική ενότητα της συλλογής της βιβλιοθήκης ενδιαφέρει περισσότερο τους χρήστες.

Το 38,1%, που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό, απάντησε ότι περισσότερο ενδιαφέρεται για τη θεματική ενότητα της γενετικής (Πίνακας 19).

Πίνακας 3: Θεματικές ενότητες

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Γενετική	53	38,1%	54,1%
Βοτανική	26	18,7%	26,5%
Ζωολογία	40	28,8%	40,8%
Οικολογία	20	14,4%	20,4%
Total	139	100,0%	141,8%

Η ερώτηση 14 ασχολείται με την άποψη των φοιτητών, προς ποια κατεύθυνση να δραστηριοποιηθεί η βιβλιοθήκη για να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι επιστημονικές τους ανάγκες.

Πρώτη κατεύθυνση είναι η αυτοματοποίηση των υπηρεσιών, όπου το 42% θα το ενδιέφερε μέτρια μια τέτοια δραστηριοποίηση (Πίνακας 20). Δεύτερη, είναι η αύξηση θέσεων του αναγνωστηρίου, το 39% θα ενδιαφερόταν αρκετά για κάτι τέτοιο (Πίνακας 20), τρίτη είναι η δημιουργία ειδικών- «κλειστών» χώρων ατομικής μελέτης με το μεγαλύτερο ποσοστό 26% να θεωρεί αρκετά σημαντική μια τέτοια δραστηριοποίηση (Πίνακας 20). Και τέλος, η αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας σε Η/Υ θα ενδιέφερε πάρα πολύ το 33% (Πίνακας 20).

Πίνακας 4: Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών

	Αυτοματοποίηση υπηρεσιών	Αύξηση θέσεων αναγνωστηρίου	Δημιουργία ειδικών – «κλειστών» χώρων ατομικής μελέτης	Αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας σε Η/Υ
Καθόλου	12%	6%	11%	3%
Λίγο	10%	7%	15%	11%
Μέτρια	42%	31%	24%	25%
Αρκετά	27%	39%	26%	28%
Πάρα πολύ	7%	16%	23%	33%
Total	98%	99%	99%	100%
Missing	2%	1%	1%	
Total	100%	100%	100%	100%

Η ερώτηση 15 αφορά ποιους τρόπους ενημέρωσης και προώθησης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης κρίνουν ενδιαφέροντες οι φοιτητές.

Πρώτος προτεινόμενος τρόπος είναι οι έντυπες οδηγίες χρήσης των υπηρεσιών, όπου το 47% απάντησε ότι τις θεωρεί μέτρια ενδιαφέρουσες (Πίνακας 21). Δεύτερο τρόπο αποτελούν οι online οδηγίες χρήσης των υπηρεσιών, που επίσης θεωρούνται μετρίου ενδιαφέροντος με ποσοστό 44% (Πίνακας 21). Ως τρίτος τρόπος προτείνεται η παρουσίαση στο τμήμα, που θεωρείται αρκετά ενδιαφέρον, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο ποσοστό στο 36% (Πίνακας 21). Στην τέταρτη θέση προτεινόμενων τρόπων βρίσκονται τα σεμινάρια για υπηρεσίες και χρήση της νέας τεχνολογίας, κατά 34% και θεωρείται μετρίου ενδιαφέροντος (Πίνακας 21). Επίσης, ένας άλλος τρόπος ενημέρωσης και προώθησης των υπηρεσιών είναι οι αφίσες για κάθε υπηρεσία ξεχωριστά, όπου το 29% το θεωρεί λίγο ενδιαφέρον (Πίνακας 21). Και τέλος προτείνεται η ύπαρξη ενημερωτικού δελτίου το οποίο θεωρείται μέτρια ενδιαφέρουσα πρόταση με ποσοστό 33% (Πίνακας 21).

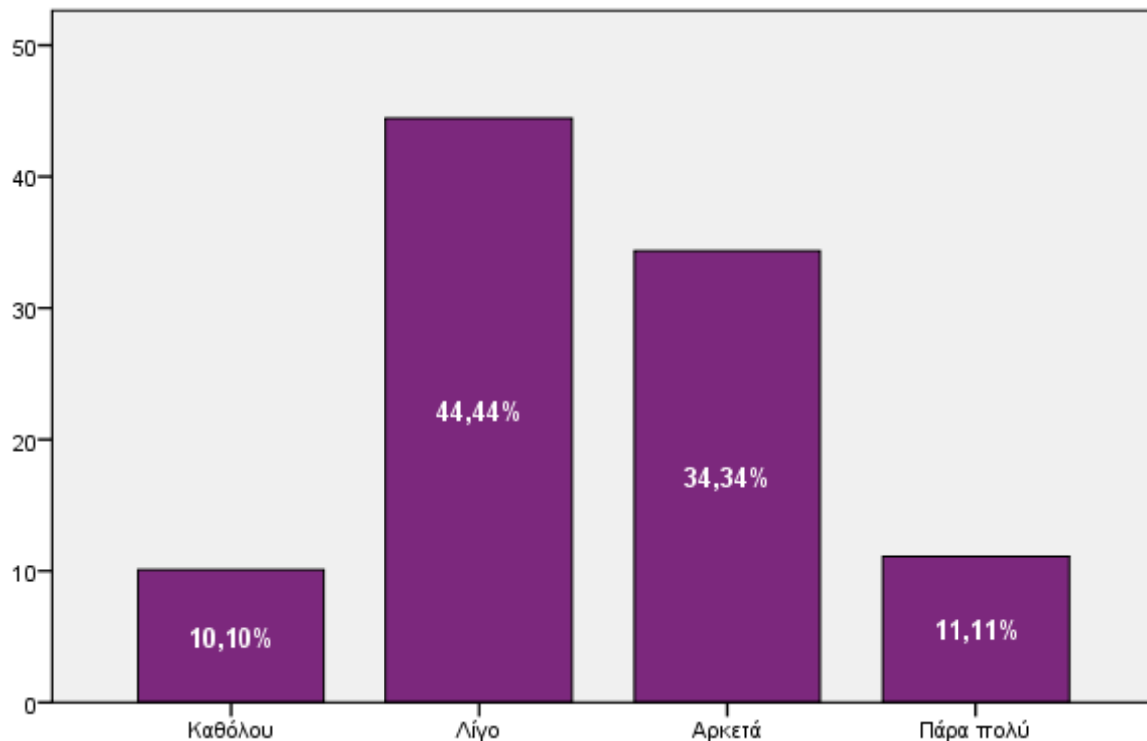
Πίνακας 5: Τρόποι ενημέρωσης και προώθησης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης

	Έντυπες οδηγίες χρήσης των υπηρεσιών	On-line οδηγίες χρήσης των υπηρεσιών	Παρουσίαση στο τμήμα	Σεμινάρια για υπηρεσίες και χρήση της νέας τεχνολογίας	Αφίσες για κάθε υπηρεσία ξεχωριστά	Ενημερωτικό δελτίο
Καθόλου	4%	3%	6%	3%	9%	2%
Λίγο	12%	6%	22%	18%	29%	23%
Μέτρια	47%	44%	26%	34%	28%	33%
Αρκετά	30%	33%	36%	29%	26%	31%
Πάρα πολύ	5%	12%	8%	14%	6%	9%
Total	98%	98%	98%	98%	98%	98%
Missing	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Η ερώτηση 16 αφορά το ενδιαφέρον των φοιτητών προκειμένου να παρακολουθήσουν σεμινάρια χρήσης των πηγών της βιβλιοθήκης (oras, online βάσεις δεδομένων, κλπ.)

Το 44,4%, που αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό, απάντησε ότι θα το ενδιέφερε λίγο μια τέτοια δραστηριότητα από τη βιβλιοθήκη (Πίνακας 22 και Σχήμα 15).

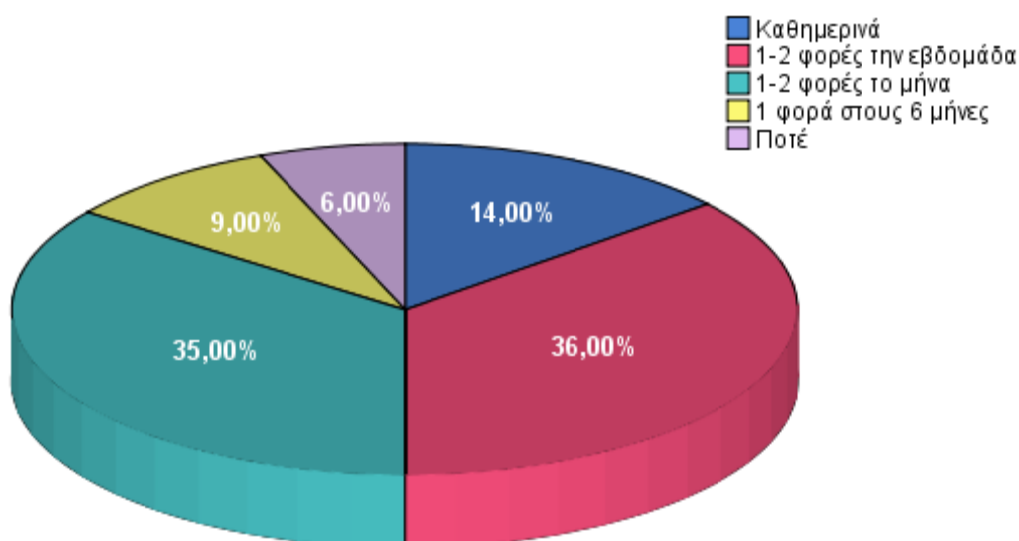
Σχήμα 15: Ενδιαφέρον για σεμινάρια χρήσης

Η ερώτηση 17 ασχολείται με το πόσο συχνά οι φοιτητές επισκέπτονται την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά τα συναντάμε στις απαντήσεις «1-2 φορές την εβδομάδα» με 36% και στο «1-2 φορές το μήνα» με 35% (Πίνακας 23 και Σχήμα 16).

Σχήμα 16: Συχνότητα επίσκεψης

Στην ερώτηση 18 οι ερωτώμενοι θα πρέπει να απαντήσουν σχετικά με τη ικανοποίηση τους στα παρακάτω ζητήματα.

Πρώτον, ερωτήθηκαν σχετικά με τη λειτουργία των Η/Υ στη βιβλιοθήκη (λειτουργικό) το 44% είναι αρκετά ικανοποιημένο (Πίνακας 24). Δεύτερον, σχετικά την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης (πληροφορίες, νέα, ανακοινώσεις, κλπ.) το 44% είναι αρκετά ικανοποιημένο (Πίνακας 24). Στη συνέχεια ερωτήθηκαν για τη διάρκεια δανεισμού του υλικού, όπου το 39% είναι μέτρια ικανοποιημένο (Πίνακας 24). Και τέλος, εξετάστηκε η χρήση του αναγνωστηρίου με το ποσοστό 38% να είναι μέτρια ικανοποιημένο (Πίνακας 24).

Πίνακας 6: Ικανοποίηση χρηστών από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης

	Λειτουργία των Η/Υ στη βιβλιοθήκη (λειτουργικό)	Ιστοσελίδα βιβλιοθήκης (πληροφορίες, νέα, ανακοινώσεις, κλπ)	Διάρκεια δανεισμού υλικού	Χρήση αναγνωστηρίου
Καθόλου	3%	3%	3%	4%
Λίγο	9%	11%	13%	24%
Μέτρια	34%	35%	39%	38%
Αρκετά	44%	44%	34%	28%
Πάρα πολύ	10%	5%	9%	6%
Total	100%	98%	98%	100%
Missing		2%	2%	
Total	100%	100%	100%	100%

Επίσης, η ερώτηση 19 ασχολείται με την ικανοποίηση των χρηστών αλλά πάνω σε πιο πρακτικά θέματα της βιβλιοθήκης.

Αρχικά, το ωράριο της βιβλιοθήκης θεωρείται μέτρια ικανοποιητικό από ένα ποσοστό της τάξης του 38% (Πίνακας 25). Ο χώρος της βιβλιοθήκης θεωρείται και αυτός μέτρια ικανοποιητικός από το 43% (Πίνακας 25). Η τάξη στους χώρους της βιβλιοθήκης κατά 58% είναι αρκετά ικανοποιητική (Πίνακας 25). Η ταξινόμηση των βιβλίων στα ράφια της βιβλιοθήκης με υψηλότερο ποσοστό 49% θεωρείται μέτρια ικανοποιητική (Πίνακας 25). Τέλος, η υγιεινή του χώρου της βιβλιοθήκης κατά 39% θεωρείται αρκετά ικανοποιητική (Πίνακας 25).

Πίνακας 7: Ικανοποίηση χρηστών

	Ωράριο βιβλιοθήκης	Χώρος βιβλιοθήκης	Τάξη χώρων βιβλιοθήκης	Ταξινόμηση βιβλίων στα ράφια της βιβλιοθήκης	Υγιεινή χώρου βιβλιοθήκης
Καθόλου	8%	2%		1%	5%
Λίγο	15%	14%	11%	7%	16%
Μέτρια	38%	43%	19%	27%	20%
Αρκετά	33%	36%	58%	49%	39%
Πάρα πολύ	6%	5%	12%	16%	20%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Στην ερώτηση 20, που αποτελεί και την τελευταία του ερωτηματολογίου, δόθηκε το περιθώριο στους ερωτώμενους να κάνουν κάποιο σχόλιο, παρατήρηση ή και πρόταση για την εν λόγω βιβλιοθήκη.

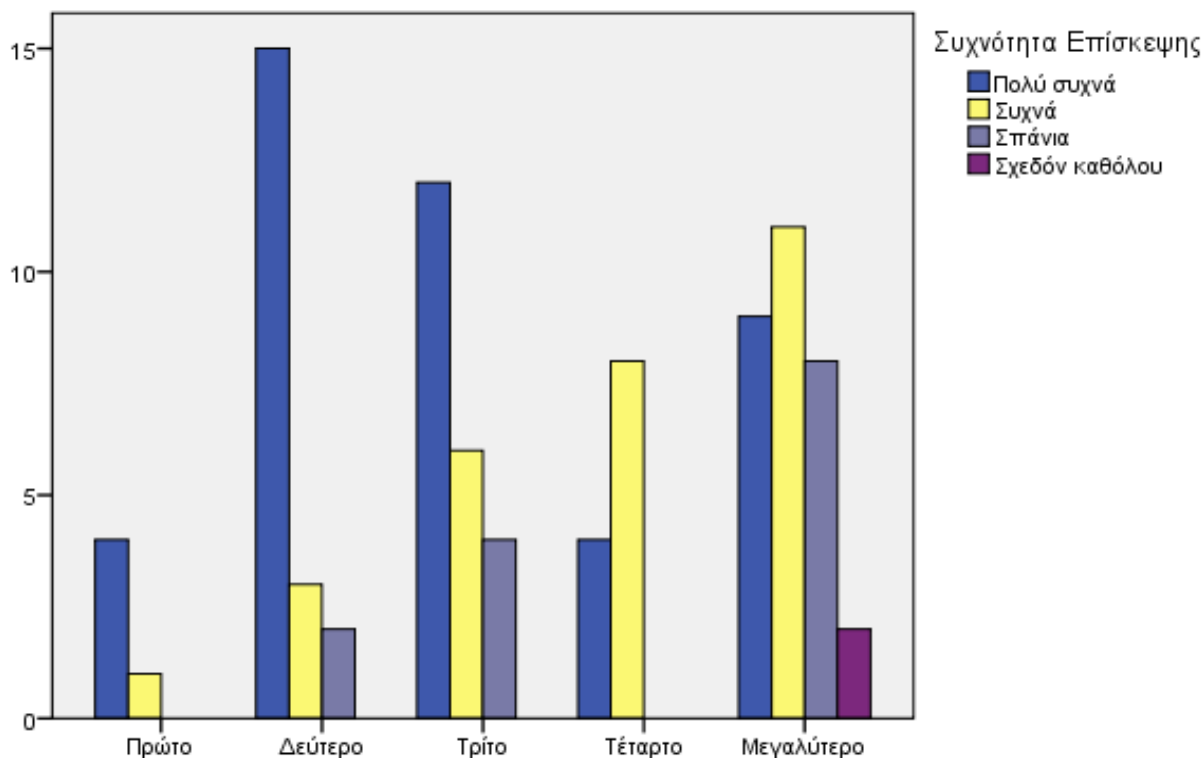
Η γενική εικόνα που προκύπτει από τα σχόλια και της παρατηρήσεις δείχνει ότι σε γενικές γραμμές οι φοιτητές είναι ικανοποιημένοι από τη συλλογή της βιβλιοθήκης και τα σημεία που παρουσιάζεται το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι στις ώρες λειτουργίας της, η πλειοψηφία των φοιτητών ζητά διεύρυνση του ωραρίου και κυρίως κατά την εξεταστική περίοδο. Ακόμα, θεωρούν απαραίτητη την αύξηση του ήδη υπάρχοντος προσωπικού προκειμένου να γίνεται πιο γρήγορα η εξυπηρέτησή τους, μεγαλύτερη διάρκεια δανεισμού και τέλος βελτίωση των μέσων εκτύπωσης και φωτοτύπησης.

6.1 ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποιες συσχετίσεις των δεδομένων που έχουμε συλλέξει έως τώρα.

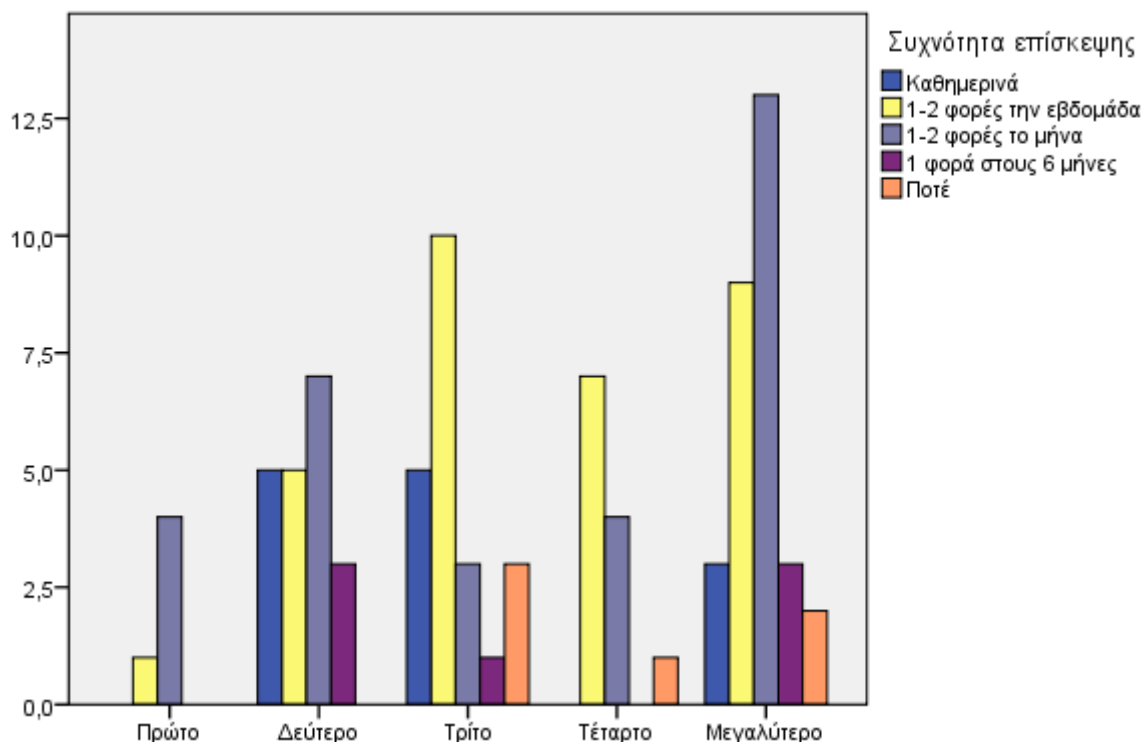
Αρχικά, στον Πίνακα 26 και το Σχήμα 17 εξετάζεται η συχνότητα επίσκεψης στη βιβλιοθήκη σε σχέση με το έτος φοίτησης. Όπου παρατηρούμε τους φοιτητές να επισκέπτονται πολύ συχνά τη βιβλιοθήκη κατά το πρώτο, δεύτερο και τρίτο έτος της φοίτησης τους, ενώ στα επόμενα έτη βλέπουμε τα ποσοστά να είναι αρκετά χαμηλά. Από το συντελεστή Cramer's V που έχει τιμή 0,292 και θεωρείται στατιστικά σημαντική, διαφαίνεται σημαντική συσχέτιση μεταξύ του έτους φοίτησης και της συχνότητας επίσκεψης στη βιβλιοθήκη.

Σχήμα 17: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης στη βιβλιοθήκη

Στο σημείο αυτό ολοκληρώνουμε με τη συσχέτιση σχετικά με το έτος φοίτησης και τη συχνότητα επίσκεψης στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης. Παρατηρούμε ότι στο πρώτο και στο τέταρτο έτος φοίτησης κανένας δεν χρησιμοποιεί την ιστοσελίδα «καθημερινά», σε αντίθεση με τα υπόλοιπα έτη (Πίνακας 33 και Σχήμα 24). Σύμφωνα όμως με το συντελεστή Cramer V που παίρνει τιμή 0,247 δεν παρουσιάζεται κάποια σημαντική συσχέτιση.

Σχήμα 18: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ολοκληρώνοντας την έρευνα των χρηστών της βιβλιοθήκης του Βιολογικού καταλήγουμε σε ορισμένα συμπεράσματα, χρήσιμα για τη πορεία της βιβλιοθήκης. Σκοπός μιας έρευνας είναι η καταγραφή απόψεων και συλλογή συμπερασμάτων και στην συγκεκριμένη έρευνα τα συμπεράσματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά καθώς η βιβλιοθήκη οφείλει να είναι αποτελεσματική και χρήσιμη.

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε ορισμένους τομείς της βιβλιοθήκης όπου παρατηρήθηκαν τα σημαντικότερα και πιο αξιοσημείωτα αποτελέσματα και που χρειάζονται υποστήριξη και αναβάθμιση μέσα από τις παρατηρήσεις και τις διευκρινήσεις των χρηστών. Παρατηρήσεις που έχουν ως αποτέλεσμα την καλύτερη λειτουργία και οργάνωση της βιβλιοθήκης.

- Χρήστες

Αρχικά παρατηρούμε ένα πολύ μικρό ποσοστό ανδρών σε σχέση με αυτό των γυναικών. Όσον αφορά την ιδιότητα τους το μεγαλύτερο ποσοστό το καταλαμβάνουν οι προπτυχιακοί φοιτητές προκαλώντας μεγάλη εντύπωση καθώς η βιβλιοθήκη διαθέτει αρκετά εξειδικευμένο υλικό, το οποίο θα πρέπει να αναπτύξει και να το προβάλλει προκειμένου και μεταπτυχιακοί αλλά και διδακτορικοί φοιτητές να ξεκινήσουν να χρησιμοποιούν περισσότερο τη βιβλιοθήκη. Αλλά και από τους προπτυχιακούς φοιτητές αυτοί των μεγάλων εξαμήνων φαίνεται να την επισκέπτονται περισσότερο, δημιουργώντας προβληματισμό κυρίως για τους φοιτητές του πρώτου έτους.

- Χώρος της βιβλιοθήκης

Το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηστών είναι ικανοποιημένο γενικά από το χώρο της βιβλιοθήκης, την τοποθέτηση των βιβλίων και την τοποθεσία ολόκληρης της βιβλιοθήκης, όμως ο χώρος του αναγνωστηρίου είναι αυτός που λαμβάνει τις περισσότερες αρνητικές κριτικές καθώς είναι αρκετά μικρός, με αποτέλεσμα σε περιόδους εξεταστικής συχνά να μην υπάρχουν κενές θέσεις και ενιαίος με τα υπόλοιπα τμήματα της βιβλιοθήκης με αποτέλεσμα να υπάρχει

αρκετός θόρυβος. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να επισκέπτονται για μελέτη όλο και λιγότερα άτομα τη βιβλιοθήκη.

- Έντυπο υλικό

Ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών δείχνει ικανοποιημένος από τη συλλογή της βιβλιοθήκης σε περιοδικά και πληροφοριακό υλικό, όμως όσον αφορά το έντυπο υλικό / βιβλία θεωρούν ότι χρειάζεται εμπλούτιση. Ένα σημαντικό πρόβλημα σχετικά με το έντυπο υλικό, το οποίο δείχνει να απασχολεί αρκετά τους φοιτητές είναι ότι πολλά καινούργια βιβλία αντί να βρίσκονται στη συλλογή της βιβλιοθήκης βρίσκονται στα γραφεία καθηγητών με αποτέλεσμα η πρόσβαση τους σε αυτά να μην είναι άμεση καθώς μπορεί να γίνει μόνο κατόπιν συνεννοήσεως με τον καθηγητή.

- Ηλεκτρονικό / οπτικοακουστικό υλικό

Ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός της βιβλιοθήκης θεωρείται επαρκής από τους χρήστες, με την μόνη επισήμανση ότι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές χρειάζονται κάποια αναβάθμιση λογισμικού προκειμένου να γίνουν γρηγορότεροι για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση τους. Σε γενικές γραμμές όλες οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης (on line κατάλογος, on line βάσεις δεδομένων, ηλεκτρονικά περιοδικά και internet) χρησιμοποιούνται σε ικανοποιητικό βαθμό. Σε αντίθεση όμως με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες το οπτικοακουστικό υλικό δεν είναι τόσο γνωστό και διαδεδομένο στους χρήστες καθώς και η συλλογή που διαθέτει η βιβλιοθήκη είναι αρκετά μικρή.

- Πρωώθηση βιβλιοθήκης και υπηρεσιών

Η παρουσίαση της βιβλιοθήκης στους φοιτητές θεωρείται αρκετά σημαντική από τους χρήστες καθώς έτσι τους δίνεται η δυνατότητα να γνωρίσουν καλύτερα το χώρο και τις υπηρεσίες της και να τη χρησιμοποιούν πιο σωστά. Επίσης η ύπαρξη σεμιναρίων όποτε συμπληρωθεί επαρκής

αριθμός φοιτητών είναι μια επιθυμητή δραστηριότητα, όπως και η ύπαρξη ενημερωτικών δελτίων σχετικά με όλες τις υπηρεσίες και κανονισμούς της βιβλιοθήκης.

- Προσωπικό

Από τις απαντήσεις των χρηστών μπορούμε να συμπεράνουμε την ανεπάρκεια του προσωπικού και συνεπώς την αδυναμία εξυπηρέτησης τους. Η βιβλιοθήκη αποτελείται από ένα άτομο το οποίο είναι αρμόδιο για όλες τις υπηρεσίες αλλά και τις λειτουργίες της βιβλιοθήκης, γεγονός που δυσχεραίνει την σωστή κάλυψη των αναγκών τους.

- Ωράριο της βιβλιοθήκης

Από την καταγραφή της ανοιχτής ερώτησης παρατηρήθηκαν πολλές επισημάνσεις σχετικά με το ωράριο της βιβλιοθήκης, με τους περισσότερους χρήστες να ζητάνε την διεύρυνση του κατά τις απογευματινές ώρες και κυρίως κατά την περίοδο της εξεταστικής ώστε να έχουν την δυνατότητα να εργαστούν στην βιβλιοθήκη και απογευματινές ώρες.

Μετά την καταγραφή των συμπερασμάτων της έρευνας ακολουθούν παρακάτω κάποιες προτάσεις, απαραίτητες για τη σωστή ολοκλήρωση της, που θα καταστήσουν τη βιβλιοθήκη πιο αποτελεσματική στη χρήση της.

- Ανανέωση έντυπου υλικού

Η βιβλιοθήκη οφείλει να προχωρήσει στην ανανέωση της συλλογής ώστε να καλύψει τις ανάγκες όλων των χρηστών της και να αρχίσουν όλο και περισσότεροι μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί να τη χρησιμοποιούν.

Ένα ακόμα σημείο που δεν μπορεί να μείνει απαρατήρητο είναι η εμπλοκότητα του οπτικοακουστικού υλικού, η οποία κρίνεται απαραίτητη καθώς

στην εποχή που διανύουμε και όλα τείνουν να γίνουν ψηφιακά, θα έπρεπε να υπάρχει περισσότερο υλικό σε οπτικοακουστική μορφή, διότι η μετέπειτα ψηφιοποίηση του θα γινόταν πιο εύκολα. Η αλήθεια όμως είναι πώς το οπτικοακουστικό υλικό δεν είναι εύχρηστο και έχει πολλά μειονεκτήματα σε σχέση πάντοτε με το έντυπο και το ηλεκτρονικό, αλλά αυτό δεν είναι λόγος ώστε να καθιστά την ύπαρξή του μηδαμινή.

- Αναβάθμιση του δικτύου των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Μετά από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε προκύπτει ότι η πλειοψηφία των χρηστών κάνει χρήση των Η/Υ και του διαδικτύου περισσότερο για τις έρευνες τους. Επομένως προγράμματα και εξοπλισμός που στοχεύουν στην βέλτιστη σύνδεση με το διαδίκτυο αλλά και στην μεγαλύτερη ταχύτητα είναι προτάσεις που θεωρούμε πως πρέπει να ληφθούν υπόψη από τη διοίκηση της βιβλιοθήκης όσο το δυνατό πιο σύντομα.

- Αύξηση του προσωπικού της βιβλιοθήκης

Στην βιβλιοθήκη απασχολείται ένας μόνιμος βιβλιοθηκονόμος. Μέσα από τις απαντήσεις των χρηστών συμπεραίνουμε ότι για ένα σημαντικό ποσοστό δεν επαρκεί. Η ανάγκη αυτή των χρηστών είναι πολύ σημαντική και ίσως να αποτελεί και εμπόδιο στη χρήση της βιβλιοθήκης. Επομένως η διοίκηση θα πρέπει να λάβει αυτό υπόψη της και να την επανδρώσει με τουλάχιστον ένα ακόμα άτομο άρτια και κατάλληλα εκπαιδευμένο επιτυγχάνοντας έτσι καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού αλλά και η δουλειά μεταξύ των βιβλιοθηκονόμων θα γίνεται πιο εύκολα, γρήγορα και αποτελεσματικά.

- Αύξηση του ωραρίου της βιβλιοθήκης

Με την αύξηση του προσωπικού θα λυθεί και πιο εύκολα το πρόβλημα του ωραρίου το οποίο φαίνεται να απασχολεί αρκετούς φοιτητές. Η διεύρυνση του κατά τις απογευματινές ώρες θα διευκόλυνε πολλούς φοιτητές

οι οποίοι κατά τις πρωινές ώρες δεν μπορούν να την επισκεφθούν αλλά κυρίως κατά τη περίοδο των εξεταστικών θα μπορούσε να χρησιμοποιείτε και περισσότερο ο χώρος του αναγνωστηρίου.

- Αύξηση του χώρου της βιβλιοθήκης

Η ύπαρξη ενιαίου αναγνωστηρίου με τα υπόλοιπα τμήματα της βιβλιοθήκης δημιουργεί πολλά προβλήματα και απομακρύνει όλο και περισσότερο τους φοιτητές από τη χρησιμοποίησή του. Η επέκταση της βιβλιοθήκης ή η απόκτηση μίας ξεχωριστής αίθουσας προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως αναγνωστήριο, η οποία θα είναι μεγαλύτερη και ειδικά διαμορφωμένη θα δώσει λύση στο πρόβλημα αυτό.

- Παρουσίαση της βιβλιοθήκης και δημιουργία σεμιναρίων

Η παρουσίαση της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της με βάση τη έρευνα αυτή κρίνεται απαραίτητη ειδικά στους πρωτοετής φοιτητές, οι οποίοι είναι αυτοί που τη χρησιμοποιούν λιγότερο ή καθόλου. Επομένως θα πρέπει να γίνει κάποια ενέργεια έτσι ώστε να ενημερωθούν και να έρθουν πιο κοντά σε αυτή. Η διοργάνωση σεμιναρίων είναι επίσης μια σημαντική ενέργεια που θα πρέπει να πραγματοποιείται από τη βιβλιοθήκη εφόσον βέβαια έχει συμπληρωθεί επαρκής αριθμός φοιτητών, διότι μέσω αυτών των σεμιναρίων οι χρήστες θα μάθουν να χειρίζονται ότι υπηρεσία τους προσφέρει η βιβλιοθήκη, να έχουν καλύτερη πρόσβαση στο υλικό που χρειάζονται και αυτή διαθέτει αλλά και να μπορούν να εντοπίζουν μόνοι τους την κατάλληλη βιβλιογραφία για την σωστή εκπόνηση των εργασιών τους.

- Αύξηση του προϋπολογισμού της βιβλιοθήκης

Όλες οι λειτουργίες και υπηρεσίες της βιβλιοθήκης δεν θα μπορούν να λάβουν χώρα χωρίς τον παράγοντα του οικονομικού προϋπολογισμού μιας βιβλιοθήκης. Για να πραγματοποιηθούν οι παραπάνω προτάσεις οφείλει η διοίκηση να προχωρήσει στην αύξηση του προϋπολογισμού της βιβλιοθήκης.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού πρέπει το προσωπικό να ασκήσει πίεση στους προϊστάμενους. Τα μεγαλύτερα κονδύλια που θα δοθούν στη βιβλιοθήκη θα βοηθήσουν στην κάλυψη περισσότερων παρεχόμενων υπηρεσιών και συνεπώς στην καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Abbott, A. (1998) Professionalism and the future of librarianship. *Library Trends*, 46(3):430-443.
2. Bancroft (1998); Clougherty; (1998) αναφέρεται στο Παντούλη, Ο. και Νιξαρηλίδου, Ε. (2002) « Οι φοιτητές και η εξοικείωσή τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών: μελέτη περίπτωσης σε δύο βιβλιοθήκες του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ». Σε: Πρακτικά 11ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ανοικτής και συνεχούς πρόσβασης, Νοέμβριος 6–8, 2002, Λάρισα. Αθήνα: ΤΕΙ Λάρισας, σελ 275 – 290.
3. Berger (1994); Talbot (1998) αναφέρεται στο Παντούλη, Ο. και Νιξαρηλίδου, Ε.(2002) « Οι φοιτητές και η εξοικείωσή τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών: μελέτη περίπτωσης σε δύο βιβλιοθήκες του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ». Σε: Πρακτικά 11^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ανοικτής και συνεχούς πρόσβασης, Νοέμβριος 6 – 8, 2002, Λάρισα. Αθήνα: ΤΕΙ Λάρισας, σελ 275 – 290.
4. Cheng, G. (2001). The shifting information landscape: re-inventing the wheel or a whole new frontier for librarians. *New Library World*, 102(1-2): 26-33.
5. Crosby, O. (2000). Librarians: information experts in the information age. *Occupational Outlook Quarterly*, 44(4): 3-15.
6. Fiter (1992); Valentine (1993) αναφέρεται στο Παντούλη, Ο. και Νιξαρηλίδου, Ε. (2002) « Οι φοιτητές και η εξοικείωσή τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών: μελέτη περίπτωσης σε δύο βιβλιοθήκες του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ». Σε: Πρακτικά 11^{ου}

Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ανοικτής και συνεχούς πρόσβασης, Νοέμβριος 6 – 8, 2002, Λάρισα. Αθήνα: ΤΕΙ Λάρισας, σελ 275 – 290.

7. Myburg, S.(2003). *Education directions for new information professionals*. The Australian Library Journal, 52(3):1-12.
8. Orr (2001) αναφέρεται στο Παντούλη, Ο. και Νιξαρλίδου, Ε. (2002) « Οι φοιτητές και η εξοικείωσή τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών: μελέτη περίπτωσης σε δύο βιβλιοθήκες του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ». Σε: Πρακτικά 11ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ανοικτής και συνεχούς πρόσβασης, Νοέμβριος 6 – 8, 2002, Λάρισα. Αθήνα: ΤΕΙ Λάρισας.
9. Steele, L. New romances or pulp fiction? Do libraries and librarians have on Internet future? Follet Lecture Series London: Scarecrow Press
10. Van House, N. and Sutton, S. (1996).The panda syndrome: an ecology of LIS education. Journal of Education for Library and Information Science, 37(2): 131-147.
11. Ανδρέου, Α. (2005). «*Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης και Βιβλιοθήκες: Εκπαίδευση και Αξιολόγηση*» στο Από τη Βιβλιοθηκονομία στην Επιστήμη της Πληροφόρησης : μελέτες προς τιμήν του Γ. Μ. Κακούρη. Τυπωθήτω, σελ.103-172.
12. Ανδρουλάκης, Μ., Κακάρη, Ν. και Μουσούρη, Χ. (1998) *Μέθοδοι συλλογής δεδομένων ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, παρατήρηση*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
13. Billings, H (1992). Magic and hypersystems: a new orderliness for libraries.

14. Βιβλιοθήκες (2000) *Ιστορία των Ιδιωτικών, Ηγεμονικών Αυτοκρατορικών και δημόσιων βιβλιοθηκών*. Αθήνα.
15. Βλάχου – Χαλκιοπούλου, Μ., (1996) «Κοινωνική υπόσταση και ιστορική αναδρομή της Ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης». Σε: επιμ. Παπαδάκη, Β. και Τόγια, Α. Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και η ιεροτελεστία διάδοσης της γνώσης: πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών, Νοέμβριος, 4–6, Θεσσαλονίκη. Θεσσαλονίκη, [Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης], σελ 81- 84.
16. Γαρουφάλλου, Ε. και Σιάτρη, Ρ. (1998). « Η επίδραση της Τεχνολογίας της Πληροφόρησης στις Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμους : αρχικά αποτελέσματα ». Σε: επιμ. Κλαψόπουλος, Γ. και Χαγιαλά, Ν. Οργάνωση και Συνεργασία Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην ψηφιακή εποχή: πρακτικά 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, Βόλος, 4 -6 Νοεμβρίου 1998. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, σελ 49 - 67.
17. Γεωργακοπούλου, Ι., Καραγιάννη, Α. και Σκρέτα, Χ. (2008) «Αξιολόγηση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Έρευνες Ικανοποίησης Χρηστών» στο 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ιωάννινα.
18. Γεωργίου, Π και Κορφιάτη, Μ. (2000), « Αξιολόγηση Υπηρεσιών: έρευνα χρηστών της Βιβλιοθήκης και Υπηρεσίας Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών ». Σε: επιμ. Οργανωτική Επιτροπή 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Η Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη ως εκπαιδευτική και Ερευνητική μονάδα στην 3η χιλιετία : πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Ρόδος, 20 – 22 Οκτωβρίου 1999. Μυτιλήνη: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Αιγαίου, σελ 315 – 333.

19. Γεωργίου, Π. και Κορφιάτη, Μ. (1999) «Έρευνα χρηστών της βιβλιοθήκης και υπηρεσίας πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών»
20. Ευσταθίου, Γ. και Ρούσσοσ, Π. (2008) *Σύντομο εγχειρίδιο SPSS 16.0*. Αθήνα.
21. Ζαφειρίου, Γ. (2003) *Σημειώσεις από το μάθημα Μέθοδοι έρευνας*. Σίνδος: ΑΤΕΙΘ
22. Ζάχος, Γ. (1999). «Έρευνα χρήσης των Βιβλιοθηκών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων».
23. Κορομπίλη-Ξαντίδου, Σ. και Μορελέλη-Κακούρη, Μ. (1999) «*Στρατηγική για την ανάπτυξη της Βιβλιοθήκης του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης*» στο 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ρόδος.
24. Κορφιάτη, Μ. και Γεωργίου, Π. (2000) «Αξιολόγηση υπηρεσιών: έρευνα χρηστών της Βιβλιοθήκης και Υπηρεσίας Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών» στο Η Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη ως Εκπαιδευτική και Ερευνητική Μονάδα στην 3η χιλιετία πρακτικά 8ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ρόδος 20-22 Οκτ.1999Μυτηλίνη: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Αιγαίου.
25. Κουτρουβέλη, Ι. (1999). Στατιστικές μέθοδοι. Πάτρα: Εκδόσεις συμμετρία.
26. Μάλλιαρη Α. και Νίτσος Ηλ. (2007) «Συμβολή προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στην εκπαιδευτική διαδικασία» Σίνδος: ΑΤΕΙΘ.
27. Μάλλιαρη, Α. (2010) *Σημειώσεις από το μάθημα Μέθοδοι έρευνας*. Σίνδος: ΑΤΕΙΘ
28. Μονιάρου, Χατζημαρή και Τσάφου. (2005) «Αλλαγές στην κοινωνία της πληροφορίας, αλλαγές στην εκπαίδευση των επαγγελματιών πληροφόρησης». Αθήνα

29. Μορελέλη-Κακούρη, Μ.(1997) «*Νέο μοντέλο για την εκπαίδευση χρηστών στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες*» στο 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα.
30. Μπιρλή, Μ. Και Περρή, Α. (1998) « Οι πληροφοριακές Ανάγκες των αναγνωστών των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην Ελλάδα: η περίπτωση του Πανεπιστημίου Αθηνών: Α΄ μέρος Προπτυχιακοί φοιτητές. Σε: επιμ. Κλαψόπουλος, Γ. και Χαγιαλά, Ν. Οργάνωση και συνεργασία Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην ψηφιακή εποχή: πρακτικά 7ου Πανελλήνιου συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Νοέμβριος 4-6, 1998, Βόλος. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, σελ 35 – 48.
31. Νικητάκης, Μ. και Σίτας, Α. (2006) «*Η ποιότητα ως αναγκαιότητα στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες*» στο 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ρόδος 20-22 Οκτ. 1999 Μυτιλήνη: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Αιγαίου, σελ 275 – 290.
32. Σταυρόπουλος, Ν. (1997) «*Προσέγγιση της αναγκαιότητας προβολής παρουσίασης προώθησης και διαφήμισης των λειτουργιών και υπηρεσιών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκη*» στο 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα
33. Φίλιας, Β. (1996) *Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών*, Gutenberg, Αθήνα.
34. Wikipedia. Ανακτήθηκε 9 Οκτωβρίου, 2012, από http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BA%CE%B1%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AD%CF%82_%CE%B2%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B5%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1.

35. Τμήμα Βιολογίας Α.Π.Θ. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου, 2012, από <http://www.bio.auth.gr/>.
36. Εκπαιδευτική πύλη Υπ.Ε.Π.Θ. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου, 2012, από http://www2.e-yliko.gr/htmls/bibliothikes/bibl_akademy_ex.aspx.
37. Unesco. Ανακτήθηκε 10 Σεπτεμβρίου, 2013, από <http://portal.unesco.org>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Πίνακας 8 : Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent
Άνδρας	25	25,0	25,0
Γυναίκα	75	75,0	75,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 9: Ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent
18	1	1,0	1,0
19	6	6,0	6,0
20	11	11,0	11,0
21	21	21,0	21,0
22	23	23,0	23,0
23	8	8,0	8,0
24	14	14,0	14,0
25	2	2,0	2,0
26	2	2,0	2,0
27	4	4,0	4,0
28	3	3,0	3,0
29	1	1,0	1,0
30	2	2,0	2,0
36	1	1,0	1,0
40	1	1,0	1,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 10: Ηλικία

Valid	100
Missing	0
Mean	22,78
Std. Deviation	3,323
Minimum	18
Maximum	40

Πίνακας 11: Τμήμα

	Frequency	Percent	Valid Percent
Βιολογικό	94	94,0	94,0
Άλλο	6	6,0	6,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 12: Άλλο τμήμα

	Frequency	Percent	Valid Percent
Βιολογικό	94	94,0	94,0
Πληροφορική	2	2,0	2,0
Τεχνολογίας Αλιείας-Υδατοκαλλιεργειών	1	1,0	1,0
Φαρμακευτική	1	1,0	1,0
Φυσικό	2	2,0	2,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 13: Ιδιότητα

	Frequency	Percent	Valid Percent
Προπτυχιακός	89	89,0	89,0
Μεταπτυχιακός	6	6,0	6,0
Διδακτορικός	1	1,0	1,0
Άλλο	4	4,0	4,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 14: Έτος φοίτησης

	Frequency	Percent	Valid Percent
Πρώτο	5	5,0	5,6
Δεύτερο	20	20,0	22,5
Τρίτο	22	22,0	24,7
Τέταρτο	12	12,0	13,5
Μεγαλύτερο	30	30,0	33,7
Total	89	89,0	100,0
Missing System	11	11,0	
Total	100	100,0	

Πίνακας 15: Συχνότητα επίσκεψης βιβλιοθήκης

	Frequency	Percent	Valid Percent
Πολύ συχνά	46	46,0	46,0
Συχνά	33	33,0	33,0
Σπάνια	18	18,0	18,0
Σχεδόν καθόλου	3	3,0	3,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 16: Λόγοι επίσκεψης βιβλιοθήκης

Έρευνα	Ενημέρωση	Υλικό για εργασία/μαθήματα	Δανεισμό	Μελέτη
20,9%	19,7%	22,69%	19,1%	17,61%

Πίνακας 17: Επάρκεια εξοπλισμού

	Frequency	Percent	Valid Percent
Ναι	76	76,0	76,0
Όχι	24	24,0	24,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 18: Έντυπο υλικό/Βιβλία

	Frequency	Percent	Valid Percent
Καθόλου	4	4,0	4,2
Λίγο	13	13,0	13,5
Μέτρια	38	38,0	39,6
Αρκετά	34	34,0	35,4
Πάρα πολύ	7	7,0	7,3
Total	96	96,0	100,0
Missing System	4	4,0	
Total	100	100,0	

Πίνακας 19: Περιοδικά

	Frequency	Percent	Valid Percent
Καθόλου	3	3,0	3,1
Λίγο	12	12,0	12,5
Μέτρια	43	43,0	44,8
Αρκετά	30	30,0	31,3
Πάρα πολύ	8	8,0	8,3
Total	96	96,0	100,0
Missing System	4	4,0	
Total	100	100,0	

Πίνακας 20: Πληροφοριακό υλικό

	Frequency	Percent	Valid Percent
Καθόλου	6	6,0	6,3
Λίγο	10	10,0	10,4
Μέτρια	33	33,0	34,4
Αρκετά	40	40,0	41,7
Πάρα πολύ	7	7,0	7,3
Total	96	96,0	100,0
Missing System	4	4,0	
Total	100	100,0	

Πίνακας 21: Οπτικοακουστικό υλικό

	Frequency	Percent	Valid Percent
Καθόλου	16	16,0	16,7
Λίγο	18	18,0	18,8
Μέτρια	37	37,0	38,5
Αρκετά	19	19,0	19,8
Πάρα πολύ	6	6,0	6,3
Total	96	96,0	100,0
Missing System	4	4,0	
Total	100	100,0	

Πίνακας 22: Εμπλούτιση συλλογής

	Frequency	Percent	Valid Percent
Ναι	79	79,0	79,8
Όχι	20	20,0	20,2
Total	99	99,0	100,0
Missing System	1	1,0	
Total	100	100,0	

Πίνακας 23: Είδος εμπλούτισης

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Έντυπο υλικό/βιβλία	38	30,2%	48,1%
Περιοδικά	29	23,0%	36,7%
Πληροφοριακό υλικό	31	24,6%	39,2%
Οπτικοακουστικό υλικό	28	22,2%	35,4%
Total	126	100,0%	159,5%

Πίνακας 24: Ενδιαφέρον για σεμινάρια χρήσης

	Frequency	Percent	Valid Percent
Καθόλου	10	10,0	10,1
Λίγο	44	44,0	44,4
Αρκετά	34	34,0	34,3
Πάρα πολύ	11	11,0	11,1
Total	99	99,0	100,0
Missing System	1	1,0	
Total	100	100,0	

Πίνακας 25: Συχνότητα επίσκεψης

	Frequency	Percent	Valid Percent
Καθημερινά	14	14,0	14,0
1-2 φορές την εβδομάδα	36	36,0	36,0
1-2 φορές το μήνα	35	35,0	35,0
1 φορά στους 6 μήνες	9	9,0	9,0
Ποτέ	6	6,0	6,0
Total	100	100,0	100,0

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ

Πίνακας 26: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης στη βιβλιοθήκη

			Συχνότητα Επίσκεψης				Total
			Πολύ συχνά	Συχνά	Σπάνια	Σχεδόν καθόλου	
Έτος Φοίτησης	Πρώτο	Count	4	1	0	0	5
		% within Έτος Φοίτησης	80,0%	20,0%	,0%	,0%	100,0%
	Δεύτερο	Count	15	3	2	0	20
		% within Έτος Φοίτησης	75,0%	15,0%	10,0%	,0%	100,0%
	Τρίτο	Count	12	6	4	0	22
		% within Έτος Φοίτησης	54,5%	27,3%	18,2%	,0%	100,0%
	Τέταρτο	Count	4	8	0	0	12
		% within Έτος Φοίτησης	33,3%	66,7%	,0%	,0%	100,0%
	Μεγαλύτερο	Count	9	11	8	2	30
		% within Έτος Φοίτησης	30,0%	36,7%	26,7%	6,7%	100,0%
Total	Count	44	29	14	2	89	
	% within Έτος Φοίτησης	49,4%	32,6%	15,7%	2,2%	100,0%	

Πίνακας 27: Συσχέτιση έτους φοίτησης – συχνότητας επίσκεψης ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης

			Συχνότητα επίσκεψης					Total
			Καθημερινά	1-2 φορές την εβδομάδα	1-2 φορές το μήνα	1 φορά στους 6 μήνες	Ποτέ	
Έτος Φοίτησης	Πρώτο	Count	0	1	4	0	0	5
		% within Έτος Φοίτησης	,0%	20,0%	80,0%	,0%	,0%	100,0%
	Δεύτερο	Count	5	5	7	3	0	20
		% within Έτος Φοίτησης	25,0%	25,0%	35,0%	15,0%	,0%	100,0%
	Τρίτο	Count	5	10	3	1	3	22
% within Έτος Φοίτησης		22,7%	45,5%	13,6%	4,5%	13,6%	100,0%	
Τέταρτο	Count	0	7	4	0	1	12	
	% within Έτος Φοίτησης	,0%	58,3%	33,3%	,0%	8,3%	100,0%	
Μεγαλύτερο	Count	3	9	13	3	2	30	
	% within Έτος Φοίτησης	10,0%	30,0%	43,3%	10,0%	6,7%	100,0%	
Total	Count	13	32	31	7	6	89	
	% within Έτος Φοίτησης	14,6%	36,0%	34,8%	7,9%	6,7%	100,0%	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιείται στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας που εκπονείται στο τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, με σκοπό να καταγράψει τις απόψεις καθώς και τις ανάγκες των χρηστών της Βιβλιοθήκης του Βιολογικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Οι απαντήσεις και τα σχόλια σας ευελπιστούμε να συμβάλλουν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Φύλο:

Άνδρας

Γυναίκα

2. Παρακαλώ σημειώστε την ηλικία σας

.....

3. Αναφέρετε το τμήμα σας:

Βιολογικό

Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε).....

4. Αναφέρετε την ιδιότητα σας:

Προπτυχιακός

Μεταπτυχιακός

Διδακτορικός

Διδακτικό προσωπικό

Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε).....

5. Εάν είστε φοιτητής, σε ποιο έτος φοίτησης βρίσκεστε:

- Πρώτο (1^ο)
- Δεύτερο (2^ο)
- Τρίτο (3^ο)
- Τέταρτο (4^ο)
- Μεγαλύτερο (>4^ο)
-

6. Πόσο συχνά επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη σε διάστημα ενός μήνα;

- Πολύ συχνά (>4 φορές το μήνα)
- Συχνά (3-4 φορές το μήνα)
- Σπάνια (1-2 φορές το μήνα)
- Σχεδόν καθόλου (<1 φορά το μήνα)

7. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη;

(Παρακαλώ θέστε τα παρακάτω σε σειρά προτεραιότητας, βάζοντας 1 για το πιο σημαντικό, 2 για το αμέσως επόμενο, κ.ο.κ.)

- Έρευνα
- Ενημέρωση
- Υλικό για εργασία/μαθήματα
- Δανεισμό
- Μελέτη

8. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες χρησιμοποιείτε στη βιβλιοθήκη και πόσο συχνά;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Αναγνωστήριο					
Δανεισμός βιβλίων					
Μελέτη Έντυπων Περιοδικών					
Πρόσβαση/Μελέτη σε ηλεκτρονικά περιοδικά					
Έντυπο υλικό (βιβλία, περιοδικά, διπλωματικές εργασίες, κλπ)					
Οπτικοακουστικό υλικό					

9. Ποιες από τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης χρησιμοποιείτε και πόσο συχνά;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
On-line κατάλογος					
On-line Βάσεις Δεδομένων					
Ηλεκτρονικά Περιοδικά					
Internet					

10. Κρίνετε επαρκή τον τεχνολογικό εξοπλισμό της βιβλιοθήκης του τμήματος;

- Ναι
 Όχι

11. Είστε ικανοποιημένοι από τη Συλλογή της βιβλιοθήκης;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Έντυπο υλικό/βιβλία					
Περιοδικά					
Πληροφοριακό υλικό					
Οπτικοακουστικό υλικό					

12 α. Πιστεύετε ότι πρέπει να εμπλουτιστεί η συλλογή της βιβλιοθήκης;

- Ναι
 Όχι

12 β. Αν ναι, σε ποιο/α από τα παρακάτω είδη; (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία)

- Έντυπο υλικό/βιβλία
 Περιοδικά
 Πληροφοριακό υλικό
 Οπτικοακουστικό υλικό

13. Ποιες από τις παρακάτω θεματικές ενότητες της συλλογής της βιβλιοθήκης σας ενδιαφέρουν περισσότερο; (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία)

- Γενετική
- Βοτανική
- Ζωολογία
- Οικολογία

14. Προς ποια κατεύθυνση θα σας ενδιέφερε να δραστηριοποιηθεί στο άμεσο μέλλον η βιβλιοθήκη, ώστε να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι επιστημονικές ανάγκες σας.

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Αυτοματοποίηση υπηρεσιών					
Αύξηση θέσεων αναγνωστηρίου					
Δημιουργία ειδικών – «κλειστών» χώρων ατομικής μελέτης					
Αύξηση ατομικών θέσεων εργασίας σε Η/Υ					

15. Πόσο ενδιαφέροντες κρίνετε τους παρακάτω τρόπους ενημέρωσης και προώθησης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Έντυπες οδηγίες χρήσης των υπηρεσιών					
On-line οδηγίες χρήσης των υπηρεσιών					
Παρουσίαση στο τμήμα					
Σεμινάρια για υπηρεσίες και χρήση της νέας τεχνολογίας					
Αφίσες για κάθε υπηρεσία ξεχωριστά					
Ενημερωτικό δελτίο					

16. Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθείτε σεμινάρια χρήσης των πηγών της βιβλιοθήκης (οραc, on-line Βάσεις Δεδομένων, κλπ)

- Καθόλου
- Λίγο
- Αρκετά
- Πάρα πολύ

17. Πόσο συχνά επισκέπτεστε την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης;

- Καθημερινά
- 1-2 φορές την εβδομάδα
- 1-2 φορές το μήνα
- 1 φορά στους έξι μήνες
- Ποτέ

18. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα παρακάτω;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Τη λειτουργία των Η/Υ στη βιβλιοθήκη (λειτουργικό)					
Την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης (πληροφορίες, νέα, ανακοινώσεις, κλπ)					
Τη διάρκεια δανεισμού του υλικού					
Την χρήση του αναγνωστηρίου					

19. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Το ωράριο της βιβλιοθήκης					
Το χώρο της βιβλιοθήκης					
Την τάξη στους χώρους της βιβλιοθήκης					
Την ταξινόμηση των βιβλίων στα ράφια της βιβλιοθήκης					
Την υγιεινή του χώρου της βιβλιοθήκης					

20. Παρακαλώ, αν θέλετε, μπορείτε να κάνετε κάποιο σχόλιο, παρατήρηση ή και πρόταση για τη βιβλιοθήκη.

.....
.....
.....

Σας ευχαριστώ πολύ,
Χρυσάνθη Μαργαρίτη